

ВИСНОВКИ

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ЕКСПЕРТИЗИ ПРОЄКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2026 РІК»

Відповідальна:

Голова Рахункової палати
Ольга ПІЩАНСЬКА

КИЇВ 2025

www.rp.gov.ua

ЗМІСТ

I. ОСНОВНІ ПРОГНОЗНІ МАКРОПОКАЗНИКИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	4
II. ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	9
III. ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА КРЕДИТУВАННЯ	19
IV. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА БОРГ	30
V. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ТА МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ	44
VI. ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОЄКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ „ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2026 РІК” НОРМАТИВНО-ПРАВОВИМ АКТАМ	52
VII. ПОСТАТЕЙНІ ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ ДО ПРОЄКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ „ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2026 РІК”	57
ДОДАТКИ.....	66
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	70

Рахункова палата відповідно до пункту 2 частини першої та пункту 2 частини третьої статті 7 Закону України від 02 липня 2015 року № 576-VIII „Про Рахункову палату” і частини третьої статті 156 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10 лютого 2010 року № 1861-VI, провела експертизу проєкту Закону України „Про Державний бюджет України на 2026 рік”, поданого КМУ до ВРУ (№ 14000 від 15 вересня 2025 року).

Законопроект на 2026 рік підготовлений з використанням основних прогнозних макроекономічних та соціального розвитку України, схвалених постановою КМУ від 06 серпня 2025 року № 946, за сценарієм 2 (песимістичним). Водночас показники у Бюджетній декларації на 2026–2028 роки, яка відповідно до статті 33 БКУ має бути основою для складання проєкту Державного бюджету України, відповідають макроекономічним, визначеним за сценарієм 1.

Поданий законопроект і додані до нього матеріали загалом відповідають вимогам статті 38 БКУ. Визначені в умовах воєнного стану в законопроекті окремі показники недостатньо обґрунтовані та реалістичні.

У законопроекті пропонується призупинити законом про державний бюджет дію чинних нормативно-правових актів, що суперечить законодавству.

Положення низки статей законопроекту не відповідають нормам Конституції України і БКУ.

Законопроект потребує доопрацювання.

I. ОСНОВНІ ПРОГНОЗНІ МАКРОПОКАЗНИКИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Тривалість воєнного стану, непередбачуваність подальших дій агресора залишаються четвертий рік поспіль ключовими чинниками невизначеності, що впливають на соціально-економічний розвиток країни й ускладнюють оцінку реалістичності макроекономічного прогнозу, врахованого при складанні проєкту Державного бюджету України на 2026 рік.

Як зазначено у Пояснювальній записці до законопроекту, при розрахунках показників державного бюджету на 2026 рік використовувались основні прогнозні макропоказники економічного та соціального розвитку, схвалені постановою КМУ від 06 серпня 2025 року № 946 за сценарієм 2, тоді як показники у Бюджетній декларації на 2026–2028 роки відповідають макропоказникам, передбаченим за сценарієм 1.

Відмінністю сценарію 2 від сценарію 1 є більш тривалий перебіг воєнних дій на території України, відповідно більш негативні їх наслідки. Для розрахунку показників державного бюджету на наступний рік з метою мінімізації фіскальних ризиків використовувався макроекономічний прогноз, в якому передбачено обережні оцінки темпів відновлення економіки у 2026 році з урахуванням наявного рівня безпекових ризиків.

Основні прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку України, враховані при складанні проєкту державного бюджету на 2026 рік, наведені в додатку 1.

Оцінки зміни реального ВВП на 2026 рік

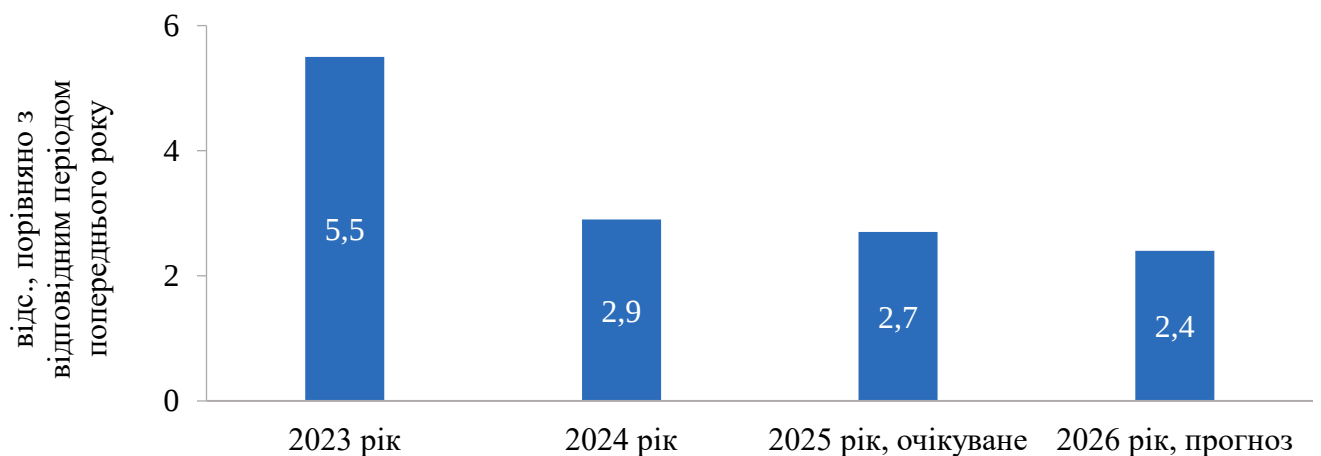
закладено Урядом у законопроєкті	102,4 %
НБУ	102,3 %
Світовий банк	105,2 %
МВФ	104,5 %
Інститут економічних досліджень та політичних консультацій і German Economic Team	102,8 %

Прогнози зростання темпів реального ВВП Уряду та НБУ є близькими і відображають стриману оцінку потенціалу відновлення економіки в умовах збереження високих ризиків її розвитку.

Як зазначено в Пояснювальній записці до законопроекту, в умовах значних викликів воєнного часу економіка продовжує зростати за рахунок:

- високої адаптивності підприємств, зокрема за допомогою стабільного доступу деяких підприємств до електроенергії завдяки прямому імпорту;
- програм державної підтримки бізнесу і населення, бюджетного фінансування відновлення інфраструктури завдяки системній міжнародній підтримці;
- стабільної роботи Українського морського коридору.

Діаграма 1. Зростання реального ВВП у 2026 році уповільниться

Стримуючими факторами економічного розвитку залишаються негативні наслідки широкомасштабного вторгнення, а саме:

- рівень безпеки, зокрема продовження ракетних обстрілів об'єктів енергетичної та транспортної інфраструктури, руйнація виробничих потужностей;
- порушення логістичних зв'язків внаслідок руйнування доріг, залізниць і мостів;
- зменшення споживчого попиту і погіршення ситуації на ринку праці внаслідок міграції населення за межі України через продовження бойових дій і пов'язані з ними безпекові ризики.

У складних умовах для розвитку економіки і подальшого підвищення конкуренції на ринку праці очікується збільшення кількості робочих місць, зокрема завдяки більшому залученню жінок і ветеранів війни, та зростання заробітних плат, що є важливими чинниками, які стимулюватимуть споживчу активність населення. Так, за прогнозом рівень безробіття знизиться з 13,1 відс. у 2024 році та 12,7 відс., очікуваного у 2025 році, до 12,6 відс. у 2026 році. Середня номінальна заробітна плата має зрости з 25 886 грн, що очікується у 2025 році, до 30 032 грн у 2026 році.

Наслідком перевищення імпорту над експортом є від’ємне сальдо торговельного балансу. Подальше збільшення від’ємного сальдо торговельного балансу спричинить ризик тиску на національну валюту в разі зменшення міжнародної допомоги.

Зростання імпорту товарів зумовлено насамперед потребами у ввезенні товарів критичного призначення, необхідних для продовження оборони країни і відновлення та підтримки економіки, таких як енергоносії, машини, обладнання, транспортні засоби та комплектувальні вироби. Необхідність збільшення імпорту призводитиме до розширення від’ємного сальдо платіжного балансу, створюючи додаткові ризики для курсової стабільності.

При цьому до завершення широкомасштабного вторгнення зберігатимуться ризики, які негативно впливатимуть на обсяги експорту і в подальшому, зокрема:

- ускладнення логістики через пошкодження транспортної та енергетичної інфраструктури;
- низький врожай олійних культур, зокрема через втрату посівних площ, мінне забруднення, близькість до зон активних бойових дій.

Різниця в 1,5 раза прогнозів на 2026 рік щодо зростання споживчих цін Уряду і НБУ, основна функція якого – забезпечення стабільності гривні, збільшує ризик недонадходження окремих доходів державного бюджету.

Варіативність прогнозів інфляції на 2026 рік

	грудень до грудня попереднього року, відс.
у законопроекті	109,9 %
НБУ	106,6 %
МВФ	107,7 %
Інститут економічних досліджень та політичних консультацій і German Economic Team	106,7 %

На рівень інфляції впливатимуть такі чинники:

- перевищення рівня зростання цін виробників порівняно з індексом споживчих цін;
- ускладнення логістичних шляхів;
- перебої в постачанні, зростання витрат на виробництво та логістику;

- знецінення гривні до іноземних валют;
- закладене в прогнозі підвищення тарифів на опалення.

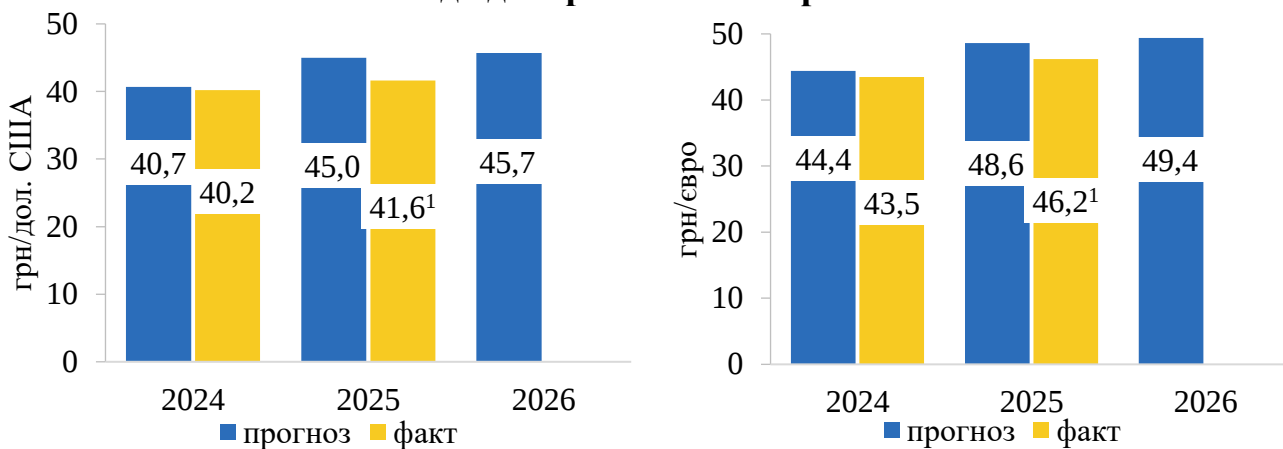

З використанням обмінного курсу гривні до долара та євро в законопроекті розраховано значні частки доходів і витрат державного бюджету. Менше від прогнозного збільшення курсу гривні до іноземних валют у 2026 році зумовить ризик недоотримання окремих надходжень державного бюджету, втрати від зменшення доходів будуть більшими за економію видатків.

У доданих до законопроекту розрахунках показників державного бюджету на 2026 рік враховано середній офіційний курс гривні до дол. США – 45,7 грн за дол. США і до євро – 49,4 грн за євро, тоді як у січні – серпні 2025 року середній офіційний курс становив 41,6 і 46,2 грн за дол. США і євро відповідно.

З використанням офіційного курсу гривні до долара США і євро в законопроекті розраховані прогнозні показники доходів, зокрема податку на додану вартість із ввезених на територію України товарів, акцизного податку із ввезених на територію України товарів (продукції), акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції), із сумарною часткою 38,2 відс. загального обсягу доходів.

Діаграма 2. Прогнозний і фактичний середній курс гривні до долара США та євро

¹ У січні – серпні 2025 року.

Офіційний курс гривні до іноземних валют також використовувався при обчисленні 7,1 відс. витрат державного бюджету на погашення й обслуговування державного боргу, номінованого в іноземних валютах, і деяких видатків державного бюджету.

У законопроекті передбачено номінальне збільшення в 2026 році розмірів прожиткового мінімуму і мінімальної заробітної плати, реально, з урахуванням інфляції, ці показники не зростуть.

Розмір прожиткового мінімуму на одну особу – базовий державний соціальний стандарт, на основі якого визначаються державні соціальні гарантії та стандарти у сферах доходів населення, житлово-комунального, побутового, соціально-культурного обслуговування, охорони здоров’я, освіти.

В абзаці першому статті 7 законопроекту запропоновано встановити з 01 січня 2026 року прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць у розмірі 3 209 грн, що більше на 9,9 відс., ніж у 2025 році (2 920 грн), тобто відповідно до темпів підвищення індексу споживчих цін на наступний рік (грудень до грудня попереднього року). Фактичний його розмір у цінах червня 2025 року, за даними Мінсоцполітики, становив 8 422 грн, або в 2,6 рази більше, ніж запропоновано у законопроекті.

В абзаці п’ятому статті 7 законопроекту передбачено установити з 01 січня 2026 року прожитковий мінімум для працездатних осіб, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді, посадового окладу прокурора окружної прокуратури, посадових окладів працівників інших державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами, інших працівників податкових і митних органів, – на рівні, встановленому для відповідного державного органу станом на 31 грудня 2025 року.

У статті 8 законопроекту запропоновано встановити з 01 січня 2026 року мінімальну заробітну плату в місячному розмірі 8 647 грн, що більше розміру, визначеного Урядом на 2025 рік, на 8,1 відсотка.

II. ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

За оцінкою Рахункової палати, при прогнозованому зростанні реального ВВП на 2,4 відс. доходи державного бюджету, передбачені у законопроекті на 2026 рік, у порівняних умовах² та без урахування цінового чинника зменшаться.

Доходи державного бюджету на 2026 рік

2 трлн **890,1** млрд грн, у тому числі:

загальний фонд

2 трлн **597,8** млрд грн

спеціальний фонд

292,3 млрд грн

Порівняно із затвердженим на 2025 рік обсягом

+ **407,5** млрд грн, або 16,4 % більше

+ **319,1** млрд грн, або 14,0 % більше

+ **88,4** млрд грн, або 43,4 % більше

Зокрема, у законопроекті передбачено зростання доходів, порівняно із затвердженим на 2025 рік обсягом, за рахунок:

- поліпшення роботи реформованої Держмитслужби зі зменшення обсягів ухилень від сплати митних платежів – на **60 млрд грн**;
- удосконалення роботи зі стягнення податкового боргу – на **26 млрд грн**;
- змін до податкового законодавства відповідно до проєктів законів України „Про внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України „Про банки і банківську діяльність” щодо впровадження міжнародного автоматичного обміну інформацією про доходи, отримані через цифрові платформи”(реєстр. № 14025 від 09.09.2025) та „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо запровадження акцизного податку на води, включаючи мінеральні та газовані, з доданням цукру чи інших підсолоджувальних або ароматичних речовин”(реєстр. № 9032-1 від 06.03.2023) – на **22,5 млрд грн**;
- запровадження вивізного мита на соєві боби та насіння ріпаку або кользи відповідно до Закону України від 16 липня 2025 року № 4536-IX „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України у зв’язку з

² Без урахування додаткових надходжень за рахунок податкових змін, вдосконалення роботи зі стягнення податкового боргу, поліпшення роботи Держмитслужби, збереження нормативу відрахування до державного бюджету ПДФО.

прийняттям Закону України „Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення” та з метою удосконалення окремих положень податкового законодавства” – на **9,3 млрд гривень**.

Крім того, у 2026 році не передбачено зарахування 4 відс. ПДФО до загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад за рахунок відповідного зниження нормативу відрахування такого податку до загального фонду державного бюджету, як у 2025 році. Додатковий ресурс доходів за рахунок залучення цих коштів до державного бюджету становитиме **15,2 млрд гривень**.

Без урахування зазначених сум, тобто у порівнянних умовах, доходи державного бюджету у 2026 році, порівняно із затвердженими на 2025 рік, зростуть на 274,5 млрд грн, або 11,1 відс., а без урахування інфляційного чинника (з використанням індексу-дефлятора ВВП³ (1,123)) – зменшаться на 1,1 відс. (111,1:1,123 – 100).

Зростання доходів державного бюджету у 2026 році передбачено насамперед за рахунок збільшення заробітної плати, поліпшення роботи щодо зменшення ухилень від сплати митних платежів і стягнення податкового боргу, змін в оподаткуванні ПДФО, підвищення ставок акцизного податку на тютюнові вироби та пальне, збільшення надходження коштів від НБУ, а також зростання імпорту та цін, девальвації гривні.

Запропоновані у законопроекті обсяги доходів за основними джерелами наведені в додатку 2.

Найбільше, порівняно із затвердженими на 2025 рік обсягами, передбачено **зростання надходжень:**

➤ ПДФО – на 93,6 млрд грн, або 19,4 відс., зокрема за рахунок збільшення заробітної плати⁴ й обсягу грошового забезпечення військовослужбовців, крім того, завдяки змінам в оподаткуванні ПДФО додатково передбачено 14,0 млрд грн, удосконалення діяльності ДПС зі стягнення податкового боргу – 2,5 млрд грн;

³ Визначено як співвідношення прогнозного номінального ВВП на 2026 рік (10 309,3 млрд грн) і очікуваного на 2025 рік (8 967,4 млрд грн), скориговане на прогнозний реальний ВВП на 2026 рік (102,4 відс.) ((10 309,3:8 967,4 x 100):102,4).

⁴ Прогнозна на 2026 рік середньомісячна заробітна плата працівників прогнозується в сумі 30 032 грн, що на 16 відс. більше від очікуваної у 2025 році (25 886 гривень).

- ПДВ із ввезених на митну територію України товарів – на 89,8 млрд грн, або 15,1 відс., при прогнозованому зростанні імпорту товарів на 10,7 відс. і девальвації гривні до долара США на 7,8 відс.;
- ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування – на 75,4 млрд грн, або 23,7 відс., зокрема за рахунок вдосконалення діяльності зі стягнення податкового боргу – на 16,6 млрд грн, при прогнозованому збільшенні середніх споживчих цін на 10,4 відс.;
- коштів, що перераховуються НБУ відповідно до Закону України „Про Національний банк України”, – на 61,8 млрд грн, або 73,5 відс.;
- акцизного податку – на 33,4 млрд грн, або 11,3 відс., за рахунок насамперед збільшення ставок податку на тютюнові вироби та пальне⁵;
- податку на прибуток підприємств – на 11,9 млрд грн, або 4,3 відс., при прогнозованому на 2026 рік зростанні прибутку прибуткових підприємств на 18,7 відс., крім того, передбачено додаткові надходження за рахунок вдосконалення діяльності зі стягнення податкового боргу в сумі 6,9 млрд грн;
- вивізного мита – на 9,2 млрд грн, або у 28,5 раз, за рахунок запровадження вивізного мита на соєві боби, насіння ріпаку або кользи;
- власних надходжень бюджетних установ – на 5,7 млрд грн, або 10,0 відс., за рахунок надходжень від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством;
- реверсної дотації – на 5,4 млрд грн, або 35,4 відс.;
- частини чистого прибутку (доходу) державних унітарних підприємств та їх об’єднань, що вилучається до державного бюджету, і дивідендів (доходу), нарахованих на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність, – на 5,1 млрд грн, або 7,8 відс., за рахунок насамперед дивідендів;
- рентної плати за користування надрами для видобування природного газу – на 3,2 млрд грн, або 10,3 відс., за рахунок збільшення прогнозованої фактичної ціни реалізації природного газу на 12 відс.⁶;

⁵ Закон України від 04 грудня 2024 року № 4115-IX „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо перегляду ставок акцизного податку на тютюнові вироби” та Закон України від 18 липня 2024 року № 3878-IX „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо імплементації положень актів права Європейського Союзу щодо акцизного податку”.

⁶ Прогнозована ціна реалізації природного газу на 2026 рік – 438 дол. США за 1 тис. м³, 2025 рік – 391 дол. США за 1 тис. м³.

➤ ввізного мита – на 3,1 млрд грн, або 5,2 відс., при прогнозованому зростанні імпорту товарів на 10,7 відс. і девальвації гривні на 7,8 відсотка.

Крім того, у законопроекті враховано 60 млрд грн додаткових доходів митних платежів за рахунок поліпшення діяльності Держмитслужби зі зменшення обсягів ухилень від сплати митних платежів, які у разі перевиконання загального обсягу планових надходжень таких платежів до загального фонду державного бюджету зараховуватимуться до його спеціального фонду для потреб сектору безпеки й оборони.

Водночас у законопроекті передбачено **зменшення**, порівняно із затвердженим на 2025 рік обсягом, надходжень, зокрема коштів від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ, – на 44,6 млрд грн, або 50,9 відсотка.

За оцінкою Рахункової палати, у законопроекті не враховано додаткових резервів надходження доходів до державного бюджету.

У законопроекті прогнозний обсяг надходжень акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) визначено загалом у сумі 167,2 млрд грн, з них 35,5 млрд грн – з тютюну та тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, що на 3,2 млрд грн, або 8,2 відс., менше порівняно із затвердженим на 2025 рік (38,7 млрд гривень). У Пояснювальній записці до законопроекту не наведено причин такого зменшення.

Як зазначено у Пояснювальній записці до законопроекту, прогнозні показники акцизного податку розраховані з урахуванням макроекономічних показників, зокрема прогнозного середньорічного обмінного курсу гривні до долара США та євро до долара США, а також прогнозних обсягів реалізації підакцизних товарів з урахуванням обсягів виробництва, експорту й імпорту таких товарів, наданих галузевими міністерствами та організаціями.

За оцінкою Рахункової палати, враховуючи динаміку надходження цього податку у 2025 році, а також черговий етап підвищення у 2026 році ставок акцизного податку на тютюнові вироби, зокрема на сигарети на 5,2 відс., визначений у законопроекті обсяг акцизного податку з ввезених на митну територію України тютюну та тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, на 2026 рік дещо занижений.

У первісно затвердженому Законі України від 19 листопада 2024 року № 4059-IX „Про Державний бюджет України на 2025 рік” обсяги цього податку

визначені в сумі 29,9 млрд грн, проте відповідно до Закону України від 31 липня 2025 року № 4561-IX „Про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2025 рік” щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони” їх збільшено на 8,8 млрд грн – до 38,7 млрд грн, насамперед за рахунок зростання обсягів імпорту сигарет у 2025 році. Так, у першому півріччі 2025 року імпорт сигарет становив 4,2 млрд шт. при прогнозі на рік 2,3 млрд штук.

У січні – серпні 2025 року до державного бюджету надійшло 35,5 млрд грн цього податку, що становило 91,7 відс. затвердженого на 2025 рік обсягу і дорівнює передбаченому в законопроекті обсягу надходжень на 2026 рік.

При цьому у прогнозованому розрахунку на 2026 рік надходження акцизного податку з ввезених на митну територію України тютюнових виробів визначено з урахуванням імпорту сигарет в обсязі 4 млрд шт., що на 0,2 млрд шт. менше, ніж імпортовано у першому півріччі 2025 року, тобто прогнозні обсяги імпорту сигарет на митну територію України занижені.

Таким чином, є можливість збільшити обсяг запропонованих у законопроекті надходжень акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) за рахунок податку з тютюну та тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах.

 У законопроекті прогнозний обсяг надходжень плати за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей визначено в сумі 1,1 млрд грн, що на 0,2 млрд грн, або 18 відс., менше порівняно із затвердженим на 2025 рік обсягом (1,3 млрд гривень).

У Пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що прогноз цих доходів у розрізі видів плати за ліцензії врахований за даними Державного агентства України ПлейСіті з регулювання азартних ігор та лотерей. Відповідний розрахунок у доданих до законопроекту матеріалах не наведено, пояснення причин зменшення прогнозних надходжень на 2026 рік також не наведено.

Рахункова палата у 2025 році завершила аудит діяльності (ефективності) на тему „Гральний бізнес: очікування та реальність”, у якому, зокрема, досліджено і питання ліцензування азартних ігор та лотерей і надходження до бюджету плати за відповідні ліцензії. За результатами проведеного аудиту встановлено, що за період 2021–2024 років тільки у 2023 році кількість виданих ліцензій була меншою, ніж кількість анульованих, а у 2024 році кількість виданих ліцензій (716) перевищила анульовані (261) у 2,7 раза.

Крім того, аудитом встановлено, що більше 10 років КМУ не затверджено ліцензійних умов провадження господарської діяльності з випуску та проведення лотерей, внаслідок чого зведеним бюджетом у 2021–2024 роках недоотримано, за розрахунками, 0,2 млрд грн плати за такі ліцензії. Рахункова палата за результатами аудиту рекомендувала Мінцифри спільно з Агентством ПлейСіті до 01.12.2025 розробити та внести в установленому порядку на розгляд КМУ проект постанови про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з випуску та проведення лотерей та порядку плати за ліцензію на випуск і проведення лотерей. У разі затвердження Урядом відповідної постанови, додаткові надходження до державного бюджету становитимуть не менше 72 млн гривень.

Надходження плати за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей у 2024 році становили 1,7 млрд грн, що на 0,6 млрд грн, або 58,2 відс., більше затвердженого на рік обсягу, у січні – серпні 2025 року – 0,8 млрд грн, і, за оцінкою Рахункової палати, з урахуванням динаміки попередніх років мають перевищити затверджений у законі про державний бюджет на 2025 рік обсяг (1,3 млрд гривень).

Ураховуючи зазначене, надходження плати за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей не можуть у 2026 році становити менше, ніж затверджено на 2025 рік.

За оцінкою Рахункової палати, з урахуванням затвердженого обсягу цих доходів на 2025 рік і плати за ліцензію на випуск і проведення лотерей, додаткові надходження становитимуть понад 300 млн гривень.

Таким чином, є можливість збільшити обсяг запропонованих у законопроекті надходжень плати за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей у 2026 році.

Збільшення рівня перерозподілу ВВП через державний бюджет, насамперед загальний фонд, за оцінкою Рахункової палати, зокрема, спричинено змінами податкового законодавства, що є збільшенням фіскального навантаження на платників податків.

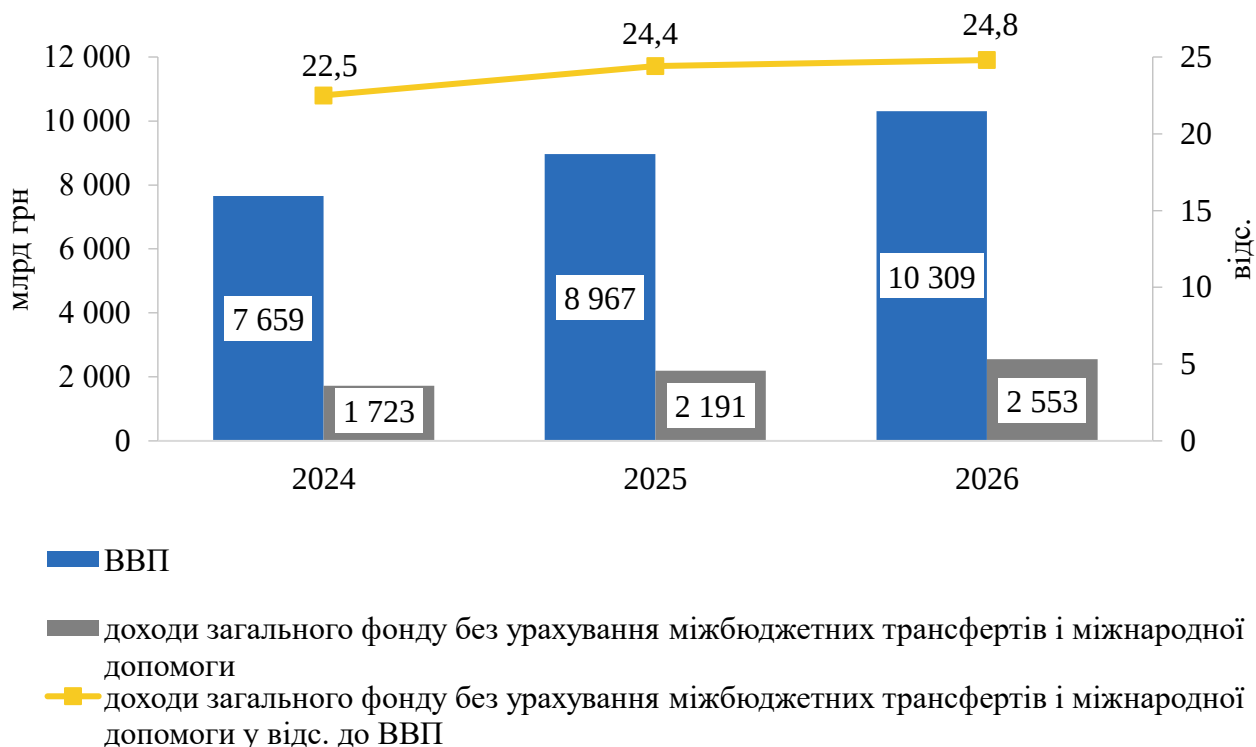
Загалом через державний бюджет (без урахування міжбюджетних трансфертів) перерозподілятиметься 27,8 відс. прогнозного на 2026 рік обсягу номінального ВВП, що на 0,3 відс. пункту більше прогнозного показника 2025 року (27,5 відсотка).

При цьому у 2026 році продовжено:

- застосування підвищеної у 2025 році ставки військового збору у розмірі 5 відс. і оподаткування ним фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб, що перебувають на спрощеній системі оподаткування;
- поступове наближення ставок акцизного податку на тютюнові вироби і пальне до рівня, передбаченого директивами ЄС.

Водночас, порівняно з 2024 роком, рівень перерозподілу ВВП через загальний фонд державного бюджету без врахування міжбюджетних трансфертів, а також грантів та іншої допомоги міжнародних партнерів збільшиться на 2,3 відс. пункту.

Діаграма 3. Рівень перерозподілу ВВП через загальний фонд державного бюджету

За оцінкою Рахункової палати, з урахуванням основних прогнозних макропоказників економічного та соціального розвитку України на 2026 рік і поданих разом із законопроектом прогнозних розрахунків та обґрунтувань, є ризики ненадходження окремих доходів у передбачених законопроектом обсягах.

Зокрема, у законопроекті прогностичний обсяг доходів державного бюджету враховує **60 млрд грн** надходжень митних платежів (акцизного податку і ПДВ із ввезених на митну територію України товарів та ввізного мита), які у разі перевиконання загального обсягу планових надходжень таких платежів до загального фонду державного бюджету зараховуватимуться до спеціального фонду для потреб сектору безпеки й оборони. Додаткові надходження планується отримати за рахунок поліпшення діяльності реформованої Держмитслужби зі зменшення обсягів ухилень від сплати митних платежів.

У Пояснювальній записці до законопроекту не зазначено, проведення яких саме заходів з поліпшення роботи Держмитслужби сприятиме перевиконанню митних платежів.

При цьому необхідно зазначити, що в Національній стратегії доходів до 2030 року, яку затверджено розпорядженням КМУ від 27 грудня 2023 року, роком завершення виконання більшості заходів, передбачених у розділі 5 „Питання митної політики та митного адміністрування”, встановлено 2026 та 2027 роки. Зокрема, із чотирьох заходів, передбачених у підпункті 5.2.1 „Посилення антикорупційних заходів та підвищення довіри до митних органів”, тільки за одним заходом роком завершення виконання визначено 2025 рік, за рештою – 2026 та 2027 роки, що не дає змоги розраховувати на суттєві додаткові надходження митних платежів від реформування Держмитслужби вже в 2026 році.

Реформування Держмитслужби є одним із цільових показників Меморандуму про економічну та фінансову політику між Україною та МВФ. Зокрема, не виконаним залишається один зі структурних маяків цього меморандуму – призначення постійного керівника Держмитслужби⁷, що також створює додатковий ризик неналежного проведення її реформування.

У додатку № 3 законопроекту запропоновано за кодом програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 3506000 встановити видатки Держмитслужбі в сумі 8 млрд 539,2 млн грн, порівняно з 8 млрд 582,8 млн грн, затвердженими в Законі України „Про Державний бюджет України на 2025 рік”, або на 0,5 відс. менше.

Стан виконання у січні – серпні 2025 року планових показників надходження митних платежів до загального фонду державного бюджету збільшує ризик їх невиконання у 2025 році і посилює його на 2026 рік.

⁷ Термін виконання – червень 2025 року не дотримано і запропоновано перенести на кінець грудня 2025 року.

Виконання плану митних платежів у січні – серпні 2025 року

Акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	+ 12 млрд грн, або 12,6 % більше плану
ПДВ із ввезених на митну територію України товарів	– 18,6 млрд грн, або 5,2 % менше плану
Ввізне мито	– 2,9 млрд грн, або 7,9 % менше плану
Разом митні платежі	– 9,5 млрд грн, або 1,9 % менше плану

Ураховуючи зазначене, є ризики ненадходження у 2026 році митних платежів до спеціального фонду державного бюджету в запропонованих у законопроекті обсягах.

 У передбачених у законопроекті доходах державного бюджету на 2026 рік враховано **26 млрд грн** додаткових надходжень ПДФО, податку на прибуток підприємств і ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) за рахунок вдосконалення роботи зі стягнення податкового боргу. У Пояснювальній записці до законопроекту і прогнозних розрахунках зазначених податків на 2026 рік не наведено обсягів таких надходжень окремо за кожним податком.

При цьому, за звітними даними ДПС, обсяг податкового боргу платників податків перед державним бюджетом з початку поточного року за ПДФО, податком на прибуток підприємств та ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) збільшився на 9,6 млрд грн, або 10,5 відс., і на 01.09.2025 становив 100,5 млрд гривень.

Зростання податкового боргу за окремими податками протягом січня – серпня 2025 року

ПДФО	+ 0,6 млрд грн, або 9,4 %, до 7,5 млрд грн
Податок на прибуток підприємств	+ 6,8 млрд грн, або 31,2 %, до 28,4 млрд грн
ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг)	+ 2,2 млрд грн, або 3,5 %, до 64,6 млрд грн

У Пояснювальній записці до законопроєкту не зазначено проведення яких саме заходів дасть змогу отримати додаткові доходи за рахунок стягнення податкового боргу.

Згідно з розміщеним на вебсайті Мінфіну Звітом про стан виконання Національної стратегії доходів до 2030 року у 2024 році, із 13 заходів, передбачених у підпункті 4.2.2(g) „Покращення роботи з податковим боргом фізичних та юридичних осіб” Національної стратегії доходів до 2030 року, виконано один захід, термін виконання якого – 2024 рік, один захід виконується із затримкою, решта – терміни виконання не настали. У доданих відповідно до статті 38 БКУ до законопроєкту матеріалах інформації щодо стану виконання Національної стратегії доходів у 2025 році немає.

Таким чином, запропоновані у законопроєкті додаткові доходи за рахунок стягнення податкового боргу не є достатньо обґрунтованими, а відтак є ризик їх недоотримання у 2026 році.

У законопроєкті враховано зміни до Податкового кодексу України щодо додаткових доходів державного бюджету, які ВРУ ще не прийняті і навіть не розглядались. Так, передбачено надходження:

14 млрд грн ПДФО за рахунок змін податкового законодавства, передбачених у проєкті Закону України „Про внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України „Про банки і банківську діяльність” щодо впровадження міжнародного автоматичного обміну інформацією про доходи, отримані через цифрові платформи”(реєстр. № 14025 від 09.09.2025);

8,5 млрд грн за рахунок запровадження акцизного податку на води відповідно до проєкту Закону України „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо запровадження акцизного податку на води, включаючи мінеральні та газовані, з доданням цукру чи інших підсолоджувальних або ароматичних речовин”(реєстр. № 9032-1 від 06.03.2023).

У разі неприйняття цих змін або прийняття в іншій редакції, збільшуються ризики ненадходження доходів державного бюджету у запропонованих обсягах.

III. ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА КРЕДИТУВАННЯ

У законопроекті видатки державного бюджету на 2026 рік запропоновано встановити в сумі 4 трлн 751,9 млрд грн, що більше, ніж затверджено в законі на 2025 рік, на 414,4 млрд грн, або 9,6 відс., проте реальний обсяг видатків зменшиться на 2,4 відсотка⁸. На сектор безпеки й оборони та соціальний захист і соціальне забезпечення пропонується спрямувати 3 трлн 256,6 млрд грн, або 68,6 відс. видатків державного бюджету.

Обсяги видатків за основними напрямками використання, запропонованих на 2026 рік, наведено в додатку 3.

Розподіл видатків державного бюджету на 2026 рік

Видатки споживання	3 трлн 885,1 млрд грн	зокрема: 2 трлн 127,8 млрд грн – сектор безпеки й оборони (з них 50 відс. – оплата праці) 513,1 млрд грн – обслуговування державного боргу 251,3 млрд грн – соціальний захист пенсіонерів 191,6 млрд грн – реалізація програми державних гарантій медичного обслуговування населення 172,4 млрд грн – оплата праці (без урахування видатків на сектор безпеки й оборони) 159 млрд грн – соціальний захист сім’ї, дітей та молоді та інших категорій населення
Видатки розвитку	631,2 млрд грн	зокрема 447,9 млрд грн – сектор безпеки й оборони
Резерв коштів для сектору безпеки й оборони	200 млрд грн	розподілятимуться між головними розпорядниками за рішенням КМУ
Резервний фонд	35,6 млрд грн	розподілятимуться між головними розпорядниками за рішенням КМУ на непередбачені видатки, що не мають постійного характеру і не могли бути передбачені під час складання проекту бюджету

Видатки споживання на 257,4 млрд грн, або 7,1 відс., більші, ніж затверджено на 2025 рік, зокрема на обслуговування державного боргу – на 77 млрд грн,

⁸ З урахуванням індексу-дефлятора ВВП (1,123).

соціальний захист сім’ї, дітей та молоді та інших категорій населення – на 30,7 млрд грн, трансферти місцевим бюджетам – на 20,9 млрд грн, сектор безпеки й оборони – 17,6 млрд гривень. Крім того, передбачено видатки за новою бюджетною програмою для здійснення заходів із підвищення престижності праці у сфері освіти на суму 53,9 млрд грн (а саме на оплату праці).

Видатки розвитку на 23,3 млрд грн, або 3,6 відс., менші, ніж затверджено на 2025 рік, зокрема на 14,5 млрд грн – для надання трансфертів місцевим бюджетам, на 5,9 млрд грн – на фінансову підтримку сільгосптоваровиробників, підтримку фермерських господарств та інших виробників сільськогосподарської продукції.

Крім цього, передбачено нерозподілені видатки за бюджетною програмою 3101150 „Реалізація публічних інвестиційних проєктів Міністерства розвитку громад та територій України” у сумі 13,7 млрд гривень. Відповідно до статті 47 законопроекту ці кошти розподілятимуться на підготовку та реалізацію публічних інвестиційних проєктів і програм публічних інвестицій за рішенням КМУ (з відкриттям у разі потреби нових бюджетних програм для Мінрозвитку та Агентства відновлення, включаючи трансферти місцевим бюджетам) на підставі рішення Міжвідомчої комісії з питань розподілу публічних інвестицій.

Обсяг **резервного фонду** на 2026 рік запропоновано зменшити на 19,8 млрд грн, до 35,6 млрд гривень. При цьому в 2025 році КМУ приймав рішення про виділення коштів, зокрема на заходи, видатки за якими передбачено проводити за рахунок інших джерел.

 У 2026 році на обороноздатність і безпеку держави передбачено 2 трлн 805,8 млрд грн, або 27,2 відс. ВВП. При цьому є ризики недостатності цих коштів для забезпечення мінімально необхідних потреб.

Дев’ятьом головним розпорядникам сектору безпеки й оборони запропоновано спрямувати 2 трлн 575,8 млрд грн, що становить 54,2 відс. видатків державного бюджету. Порівняно з 2025 роком передбачений обсяг видатків для сектору безпеки й оборони менше на 31,4 млрд грн, або 1,2 відс., насамперед через менший обсяг коштів, що залучатимуться державою до спеціального фонду від іноземних держав для реалізації ППІ Міністерства оборони України.

Враховуючи передбачений резерв коштів у сумі 200 млрд грн, який запропоновано спрямувати за рішенням КМУ для сектору безпеки й оборони, видатки зростуть на 168,6 млрд грн, або 6,4 відсотка.

Видатки на оплату праці, у тому числі грошове забезпечення військовослужбовців, запропоновано залишити на рівні 2025 року. З урахуванням проведення цих видатків у січні – серпні 2025 року, фактична потреба може бути більшою. У 2025 році на грошове забезпечення військовослужбовців (без нарахувань) бюджетні призначення становлять 1 трлн 79,1 млрд гривень. У січні – серпні 2025 року ці видатки проведені у сумі 778 млрд грн, що в середньому становить 97,3 млрд грн на місяць. За оцінкою Рахункової палати, видатки на грошове забезпечення до кінця року становитимуть 1 трлн 167 млрд гривень. Це майже на 90 млрд грн більше, ніж заплановано на 2025 рік.

Надання державних гарантій для забезпечення повного або часткового виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання за кредитами (позиками), що залучаються для фінансування програм, пов'язаних із підвищенням обороноздатності і безпеки держави, передбачено на рівні 2025 року – до 30 млрд гривень.

У законопроекті пропонується спрямувати на соціальний захист і соціальне забезпечення 10,1 відс. загального обсягу видатків державного бюджету, або 480,8 млрд грн, що більше на 47,9 млрд грн, або 11,1 відс., ніж затверджено на 2025 рік, зокрема, найбільше – на соціальний захист дітей та сім'ї й фінансове забезпечення виплати пенсій і надбавок та підвищень до пенсій, при цьому за окремими виплатами допомог не внесено зміни до чинних законодавчих актів.

У законопроекті видатки **на соціальний захист дітей та сім'ї** пропонується встановити у сумі 52,7 млрд грн, що майже у 2 рази більше, ніж затверджено на 2025 рік.

У Пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що передбачається, зокрема, збільшення розміру допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами незастрахованим вагітним жінкам; підвищення жінкам, які народили дитину, розміру одноразової виплати з 10,3 тис. грн до 50 тис. грн та щомісячної допомоги на догляд за дитиною з 860 грн впродовж 36 місяців до 7 тис. грн впродовж одного року; запровадження нової допомоги для догляду за дитиною від року до трирічного віку „єЯсла”; надавати одноразову грошову допомогу учням перших класів „Пакунок школяра”.

При цьому у доданій до законопроекту інформації про мету, завдання та результативні показники, яких головний розпорядник передбачає досягти під час виконання бюджетних програм, розмір одноразової частини допомоги та розмір

щомісячної допомоги при народженні та усиновленні дитини встановлено на 2026 рік на рівні 2024 і 2025 років і залишиться незмінним до 2028 року, а надання одноразової грошової допомоги учням перших класів „Паунок школяра” встановлено тільки на 2025 рік.

Крім того, Законом України від 21 листопада 1992 року № 2811-XII „Про державну допомогу сім’ям з дітьми” визначається розмір одноразової виплати жінкам, які народили дитину, у сумі 10,3 тис. грн та щомісячної допомоги на догляд за дитиною на 36 місяців у сумі 860 грн, допомога у зв’язку з вагітністю та пологами незастрахованим вагітним жінкам надається у розмірі, що становить 25 відс. розміру прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатної особи, з розрахунку на місяць.

На фінансове забезпечення виплати пенсій і надбавок та підвищень до пенсій пропонується передбачити видатки у сумі 251,3 млрд грн, що на 14,4 млрд грн, або 6,1 відс., більше, ніж затверджено на 2025 рік.

Згідно з Пояснювальною запискою до законопроекту ці видатки не передбачають видатків на покриття дефіциту бюджету ПФУ, оскільки у 2026 році він не прогнозується. Тому передбачається, що цих коштів вистачить на виплату пенсій, доплат, надбавок та підвищень до пенсій, які відповідно до чинного законодавства фінансуються за рахунок коштів державного бюджету.

У січні – серпні 2025 року Казначейством з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів ПФУ, пов’язаних із виплатою пенсій, позики не надавалися. На 01 вересня 2025 року заборгованість за наданими у попередніх роках позиками становила 11,3 млрд грн, як і на початок року.

У законопроекті пропонується спрямувати на охорону здоров’я 5,3 відс. загального обсягу видатків державного бюджету, або 253,4 млрд грн, що більше на 36,5 млрд грн, або 16,8 відс., ніж затверджено на 2025 рік.

На реалізацію програми державних гарантій медичного обслуговування населення пропонується спрямувати 191,6 млрд грн, що більше, ніж затверджено на 2025 рік, на 16,1 млрд грн, або 9,2 відс, однак з урахуванням індекса-дефлятора ці видатки зменшаться на 2,8 відсотка.

У законопроекті запропоновано продовжит виокремлення у спеціальному фонді державного бюджету фонду ліквідації наслідків збройної агресії. Кошти цього фонду спрямовуватимуться насамперед на

завершення проєктів, розпочатих у попередні роки, а також на компенсацію за знищене або пошкоджене житло.

У статті 24 законопроекту запропоновано утворити фонд ліквідації наслідків збройної агресії за рахунок залишку коштів, джерелом формування яких були надходження спеціального фонду в попередніх роках до цього фонду та надходження коштів, пов’язаних із виконанням норм законів України „Про основні засади примусового вилучення в Україні об’єктів права власності Російської Федерації та її резидентів” і „Про санкції”.

Станом на 01 січня 2025 року залишок невикористаних коштів цього фонду становив 7,6 млрд грн, надходження у січні – серпні 2025 року – 5,9 млрд грн (у 2024 році – лише 830 млн гривень). КМУ впродовж січня – серпня 2025 року розподілив 13,3 млрд грн із 13,5 млрд грн загального ресурсу фонду, видатки здійснені головними розпорядниками на 5 млрд грн менше плану.

Таким чином, реалізація статті 24 законопроекту і фінансування визначених напрямів залежатиме насамперед від подальших надходжень до цього фонду.

У законопроєкті за окремими бюджетними програмами головних розпорядників запропоновано видатки загального фонду на 2026 рік, які у попередніх роках не проводилися у запланованих обсягах. Крім того, передбачені нові бюджетні програми, використання яких є малоймовірним, оскільки навіть не визначено мети, завдань і результативних показників, які передбачається досягти для реалізації бюджетних програм. Таким чином, є можливості для перегляду обсягів видатків за окремими бюджетними програмами для спрямування їх на першочергові потреби держави в умовах воєнного стану.

Зокрема, запропоновано встановити видатки загального фонду за бюджетними програмами:

Мінфіну:

3511130 „Внески до міжнародних організацій” – 1,3 млрд грн, що на рівні 2025 року.

Видатки за цією бюджетною програмою з 2022 року не проводились.

3511360 „Забезпечення інституційної спроможності органів державної влади” – 1 млрд грн, що на рівні 2025 року.

Видатки за цією бюджетною програмою передбачались із 2024 року, при цьому КМУ розподіляв ці кошти у 2024 та 2025 роках у обсягах менше запланованих. Так, у 2024 році КМУ прийняв рішення про розподіл видатків між головними розпорядниками на суму 371 млн грн, у 2025 році – 372 млн гривень.

3508000 „Агентство з управління державним боргом” – 88,9млн грн, що менше на 14,7 млн грн, ніж затверджено на 2025 рік.

Видатки за цією бюджетною програмою з 2022 року не проводились.

У законопроекті передбачені видатки за бюджетними програмами, інформації про мету, завдання та результативні показники, які передбачається досягти для їх реалізації за рахунок цих коштів, не наведено, що створює ризики непроведення видатків та їх перерозподілу на інші потреби. Зокрема:

МОН 2211410 „Підвищення престижності праці у сфері освіти” – 53,8 млрд гривень.

У Пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що ці кошти враховано з метою сприяння підвищення престижності праці у сфері освіти для забезпечення якісного освітнього процесу.

Мінсоцполітики 2501080 „Створення інституційних компонентів функціонування накопичувальної системи загальнообов’язкового державного пенсійного страхування” – 50 млн гривень.

У Пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що ці кошти дадуть змогу розпочати роботу над запровадженням накопичувальної системи пенсійного страхування в Україні.

Мінекономіки:

1201290 „Реалізація Угоди між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про створення Американсько-Українського інвестиційного фонду відбудови” – 1,9 млрд гривень.

1201300 „Забезпечення функціонування офісу із залучення та підтримки інвестицій” – 49,2 млн гривень.

У Пояснювальній записці до законопроекту не зазначено намірів щодо реалізації цих бюджетних програм.

У проєкті державного бюджету на 2026 рік передбачено визначення окремих напрямів спрямування бюджетних коштів, як виняток з положень БКУ, що є призупиненням дії положень БКУ.

У статті 57 БКУ, зокрема, встановлено, що Казначейство зберігає залишки коштів на рахунках спеціального фонду державного бюджету для покриття відповідних витрат у наступному бюджетному періоді з урахуванням їх цільового призначення, якщо БКУ та/або законом про бюджет не встановлено інше. У разі відсутності відповідних бюджетних призначень на наступний бюджетний період, залишки коштів спеціального фонду перераховуються до загального фонду державного бюджету.

У 2024 та 2025 роках Фонд соцстраху на випадок безробіття відповідно до статей 37 Закону на 2024 та 2025 роки, як виняток із положень частини третьої статті 16 Закону України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття”, перерахував до спеціального фонду державного бюджету залишок коштів, що утворився за рахунок надходжень єдиного соціального внеску, розподіленого на загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття на 01 січня 2024 року – 10 млрд грн, на 01 січня 2025 року – 5 млрд гривень.

За рахунок цих надходжень у 2024 та 2025 роках передбачено видатки Мінекономіки на надання державної підтримки для реалізації інвестиційних проєктів із значними інвестиціями, підтримку внутрішнього попиту на вітчизняні товари і послуги, стимулювання створення індустріальних парків, компенсацію витрат за гуманітарне розмінування земель сільськогосподарського призначення та вартості сільськогосподарської техніки й обладнання вітчизняного виробництва.

У січні – серпні 2025 року видатки за зазначеними напрямками (крім надання державної підтримки для реалізації інвестиційних проєктів із значними інвестиціями) проведено у сумі 2,8 млрд грн, або 54,4 відс. плану на цей період. Не розпочато проведення видатків для надання державної підтримки для реалізації інвестиційних проєктів із значними інвестиціями у сумі 500 млн грн (у 2024 році кошти на цей напрям також не використовувалися).

Крім того, запроваджений у 2024 році експериментальний проєкт щодо надання державної грошової допомоги покупцям товарів і послуг українського виробництва користувався великим попитом у населення в 2024 та 2025 роках, тому запланованих коштів за рахунок встановленого джерела у 2025 році не вистачило.

Відтак Уряд прийняв рішення⁹ про виділення додаткових коштів на ці заходи з резервного фонду на суму 7,9 млрд грн, що не відповідає меті створення цього фонду.

У статті 23 законопроекту запропоновано встановити, що невикористаний у 2025 році залишок цих коштів зберігається на рахунках спеціального фонду державного бюджету, розподіляється за рішенням КМУ і спрямовується на ті ж напрями, що і в 2024 та 2025 роках.

Враховуючи це, є ризики недостатності цих коштів і виникнення необхідності залучення додаткових, зокрема резервного фонду державного бюджету, для проведення видатків за надрами, передбаченими у статті 23 законопроекту.

 На реалізацію ПП за рахунок коштів, залучених державою від іноземних держав, банків і МФО, запропоновані видатки та надання кредитів у сумі 115,2 млрд грн, що на 62,9 млрд грн менше, ніж затверджено на 2025 рік.

Для реалізації ПП за рахунок коштів, що залучаються державою до спеціального фонду державного бюджету від іноземних держав, банків і МФО, запропоновано:

- здійснити видатки за 24-ма бюджетними програмами в сумі 94,1 млрд грн, що на 35,4 відс. менше, ніж затверджено на 2025 рік, зокрема видатки на розвиток, закупівлю, модернізацію та ремонт озброєння, військової техніки, засобів і обладнання – менші на 43,3 млрд грн, або більше як на третину. При цьому видатки на компенсацію за знищене житло збільшилися у п’ять разів – до 2,5 млрд грн;
- надати кредити за 14 бюджетними програмами в сумі 21 млрд грн, що на 34,9 відс. менше, ніж затверджено на 2025 рік. При цьому на розвиток муніципальної інфраструктури – менше на 8,6 млрд грн, або у 11,8 раза.

 У законопроекті обсяг фінансування ПП і програм публічних інвестицій на 2026 рік, порівняно із намірами, викладеними в Бюджетній декларації на 2026–2028 роки, передбачено зменшити майже вдвічі.

⁹ Постанова КМУ від 13 січня 2025 року № 22 „Деякі питання виділення коштів з резервного фонду державного бюджету для реалізації програми “Зимова підтримка” – 5,5 млрд грн та постанова КМУ від 04 червня 2025 року № 652 „Деякі питання виділення коштів з резервного фонду державного бюджету для надання державної грошової допомоги покупцям товарів українського виробництва та часткової компенсації вартості техніки і обладнання вітчизняного виробництва” – 2,4 млрд гривень.

Відповідно до схваленої Бюджетної декларації на 2026–2028 роки та затвердженого Середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій держави на 2026–2028 роки¹⁰ визначено орієнтовний обсяг публічних інвестицій на 2026 рік і його розподіл за напрямками на суму **214,7 млрд гривень**. Фінансування проектів передбачалося здійснювати за рахунок, зокрема, загального фонду, у тому числі державного фонду регіонального розвитку (91,3 млрд грн), надання державних гарантій (74,7 млрд грн), коштів, залучених від міжнародних фінансових організацій та урядів іноземних країн (46,4 млрд грн), державного фонду декарбонізації та енергоефективної трансформації (2,1 млрд гривень).

У Пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що обсяг видатків і надання кредитів на реалізацію ППП переглянуто, зокрема з урахуванням пропозицій головних розпорядників та підтверджених джерел фінансування (кредитів і грантів МФО). Міжвідомчою комісією з питань розподілу публічних інвестицій¹¹ схвалено перелік ППП та програм публічних інвестицій і розподіл публічних інвестицій на їх підготовку та реалізацію на 2026–2028 роки у розрізі джерел і механізмів фінансового забезпечення (протокол № 1 від 28.08.2025, протокол № 2 від 09.09.2025).

Водночас інформація, наведена у Переліку публічних інвестиційних проектів до проекту Закону України „Про Державний бюджет України на 2026 рік”, що додається до законопроекту відповідно до абзацу третього пункту 4¹ частини першої статті 38 БКУ, не відповідає переліку, схваленому Міжвідомчою комісією з питань розподілу публічних інвестицій, і включеним до законопроекту видаткам і наданням кредитів за бюджетними програмами.

Як наслідок, на реалізацію публічних інвестиційних проектів передбачено спрямувати **109,3 млрд грн** (із них із загального фонду – 30,2 млрд грн, спеціального фонду (кошти МФО) – 57 млрд грн, державні гарантії – 22,1 млрд гривень).

¹⁰ Розпорядження КМУ від 02 липня 2025 року № 671-р „Про затвердження Середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій держави на 2026–2028 роки”.

¹¹ Постанова КМУ від 28 лютого 2025 року № 232 „Деякі питання розподілу публічних інвестицій”.

Діаграма 4. Розподіл коштів на реалізацію ПП і програм публічних інвестицій за напрямками у 2026 році, млрд грн

У найбільших обсягах передбачено спрямувати кошти на виконання проєктів за рахунок коштів МФО:

➤ Міненерго на новий ПП „Будівництво ПЛ 400 кВ Південноукраїнська АЕС – Ісакча” – 13,7 млрд грн, а також на інші проєкти, що реалізовувалися у попередніх роках, зокрема на реабілітацію гідроелектростанцій, модернізацію та відновлення об’єктів генерації гідроелектростанцій ПрАТ „Укргідроенерго”;

➤ Мінрозвитку й Агентству відновлення на відновлення критично важливої логістичної інфраструктури та мережевого сполучення („RELINC”) АТ „Укрзалізниця” і ДП „Адміністрація морських портів України” – 7,3 млрд грн, розвиток автомагістралей та реформу дорожнього сектору – 4,9 млрд гривень.

Видатки загального фонду у найбільших обсягах передбачено спрямувати на:

➤ надання субвенцій місцевим бюджетам – 16 млрд грн, з них на реалізацію ПП **у сфері освіти 12,5 млрд грн** (насамперед на облаштування захисних споруд цивільного захисту (укриттів) у закладах загальної середньої освіти – 5 млрд грн, придбання обладнання, забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти „Нова українська школа” – 3 млрд грн, безперешкодний доступ до якісної освіти – шкільні автобуси – 2 млрд грн, створення та модернізацію їдалень – 1 млрд грн), реалізацію ПП **у сфері охорони здоров’я 0,8 млрд грн** на розвиток реабілітації у сфері охорони здоров’я (0,5 млрд грн) і покращення якості та доступності психіатричної допомоги (0,3 млрд грн), реалізацію ПП **у соціальній сфері** на створення мережі державних ветеранських просторів – 1,1 млрд грн та забезпечення житлом багатодітних прийомних сімей (дитячих будинків сімейного типу) – 0,8 млрд грн;

- створення та функціонування Національного військового меморіального кладовища (Міністерство у справах ветеранів України) – 3,6 млрд грн;
- розбудову, відновлення та модернізацію об’єктів медичної інфраструктури (МОЗ, Національна академія медичних наук України та Державне управління справами) – 3,1 млрд грн;
- підтримку материнства та дитинства в Україні (МОЗ) – 1,5 млрд грн;
- розбудову мережі закладів, що надають медичну допомогу пацієнтам з онкологічними захворюваннями, (МОЗ) – 1,2 млрд грн;
- розвиток медичної освіти та науки (МОЗ) – 0,9 млрд грн;
- реконструкцію комплексу будинків, будівель і споруд для створення слідчого ізолятора в с. Мартусівка Бориспільського району Київської області (Міністерство юстиції України) – 0,8 млрд грн;
- реалізацію Національної програми інформатизації (Міністерство цифрової трансформації України) – 0,8 млрд грн;
- реконструкцію будівлі Українського науково-практичного центру ендокринної хірургії, трансплантації ендокринних органів і тканин (МОЗ) – 0,6 млрд грн;
- удосконалення вищої освіти в Україні заради результатів (UIHERP) (МОН) – 0,5 млрд грн;
- модернізацію інфраструктури та матеріально-технічної бази судово-медичних установ України (МОЗ) – 0,4 млрд гривень.

При цьому у додатку № 3 до законопроекту Державному управлінню справами, МОЗ та МОЗ (загальнодержавні видатки та кредитування) не передбачено ППП за окремими бюджетними програмами загального фонду, хоча Міжвідомчою комісією з питань розподілу публічних інвестицій схвалено перелік ППП для цих головних розпорядників. Це ускладнюватиме контроль за використанням коштів.

Крім того, у додатку № 3 до законопроекту передбачені видатки за бюджетною програмою 3101150 „Реалізація публічних інвестиційних проектів Міністерства розвитку громад та територій України” у сумі 13,7 млрд гривень. Відповідно до статті 47 законопроекту, як виняток із положень частини шостої статті 23 та абзацу сьомого частини п’ятої статті 33¹ БКУ, ці видатки за рішенням КМУ розподілятимуться Мінрозвитку й Агентству відновлення на підготовку та реалізацію ППП і програм публічних інвестицій.

IV. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА БОРГ

 У поданому КМУ законопроекті запропоновано збільшення у 2026 році граничного обсягу дефіциту державного бюджету порівняно із затвердженим на 2025 рік і показником, передбаченим у Бюджетній декларації на 2026–2028 роки. Рівень дефіциту до прогнозного обсягу ВВП в 6,1 раза перевищить встановлену у БКУ межу¹².

Доходи – 2 трлн 890 млрд грн
повернення кредитів – 17 млрд грн

видатки – 4 трлн 752 млрд грн
надання кредитів – 51 млрд грн

у результаті

граничний обсяг дефіциту – 1 трлн 896 млрд грн, що більше на:
6 млрд грн, або 0,3 %, затвердженого на 2025 рік;
862 млрд грн, або 83,4 %, ніж у Бюджетній декларації на 2026–2028 роки.

Дефіцит **загального фонду**, порівняно із затвердженим законом на 2025 рік, має збільшитись на 65,0 млрд грн, або 3,8 відс., – до 1 трлн 774,5 млрд грн за рахунок передбаченого більшого зростання видатків і надання кредитів, ніж зростання доходів і коштів від повернення кредитів.

Дефіцит **спеціального фонду** має зменшитись на 59,2 млрд грн, або 32,7 відс., – до 121,9 млрд грн унаслідок зменшення надходжень кредитів (позик) від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій та відповідних видатків і надання кредитів для підготовки та реалізації публічних інвестиційних проєктів та програм публічних інвестицій.

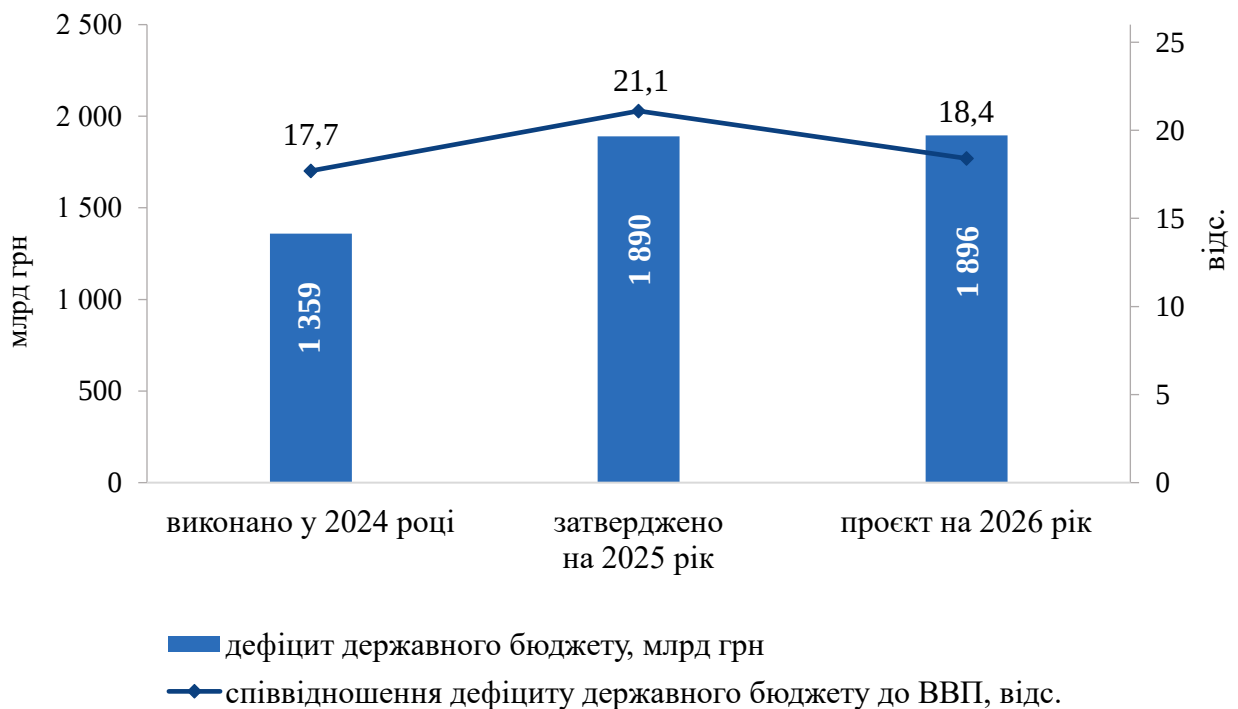
Співвідношення дефіциту державного бюджету до обсягу номінального ВВП на 2,7 відс. пункту менше, ніж співвідношення затвердженого на 2025 рік дефіциту до очікуваного номінального ВВП¹³, однак на 0,7 відс. пункту більше показника у 2024 році.

¹² Дію абзаців другого і третього частини першої статті 14 БКУ щодо обмеження дефіциту державного бюджету (до 3 відс. ВВП) зупинено на 2021–2024 роки згідно з пунктом 3 прикінцевих положень законів про державний бюджет на відповідний рік і запропоновано у законопроекті зупинити на 2026 рік.

¹³ Відповідно до Пояснювальної записки до законопроекту очікуваний Мінекономіки (станом на 06.08.2025) номінальний ВВП у 2025 році становитиме 8 трлн 967,4 млрд грн, що на 501,1 млрд грн більше показника, врахованого в розрахунках бюджету на 2025 рік.

Передбачені у законопроекті показники дефіциту державного бюджету (на 862,5 млрд грн, або 83,4 відс.) і його співвідношення до ВВП (на 8,5 відс. пункту) більші, ніж у Бюджетній декларації на 2026–2028 роки.

Діаграма 5. Дефіцит державного бюджету і його співвідношення до номінального ВВП

Основним джерелом покриття дефіциту державного бюджету і погашення державного боргу передбачено державні запозичення, що становитимуть 46,6 відс. усіх фінансових ресурсів державного бюджету.

Для фінансування державного бюджету в 2026 році передбачено залучити 2 трлн 553,2 млрд грн, що на 36,3 млрд грн, або 1,4 відс., більше, ніж затверджено на 2025 рік, зокрема:

- 2 трлн 544,5 млрд грн, або 99,6 відс. визначених надходжень для фінансування державного бюджету – державні запозичення;
- 6,7 млрд грн, або 0,3 відс., – залишок коштів спеціального фонду;
- 2,0 млрд грн, або 0,1 відс., – кошти від приватизації державного майна.

При цьому надходження від державних запозичень до загального фонду становитимуть 2 трлн 429,3 млрд грн, що на 96,8 млрд грн, або 4,1 відс., більше, ніж

затверджено на 2025 рік. Однак аналіз джерел фінансування, визначених у додатку № 2 „Фінансування Державного бюджету України на 2026 рік”, засвідчив про недостатню обґрунтованість показників державних запозичень, що може спричинити їх недоотримання¹⁴.

Прогнозні показники фінансування державного бюджету наведено в додатку 4.

Водночас обсяг державних запозичень може бути більшим у разі їх здійснення для підтримки діяльності банків, ФГВФО і приватного акціонерного товариства „Українська фінансова житлова компанія”, правочинів із державними деривативами та залучення понад визначений обсяг кредитів (позик) для реалізації інвестиційних проєктів і програм публічних інвестицій та інших проєктів¹⁵.

У законопроекті традиційно пропонується оборотний залишок бюджетних коштів, який має використовуватись для визначення фактичного обсягу вільного залишку бюджетних коштів¹⁶, встановити як відносний показник у розмірі до 2 відс. видатків загального фонду державного бюджету, а не абсолютну його величину.

В Обґрунтуваннях до статей проекту Закону України „Про Державний бюджет України на 2026 рік” це пояснюється тим, що необхідність збереження на кінець бюджетного періоду оборотного залишку в обсязі, відповідно до частини третьої статті 14 БКУ, у випадку невиконання плану доходів та/або запозичень може спричинити недофінансування окремих незахищених статей видатків загального фонду державного бюджету.

Для наповнення державного бюджету передбачено залучити кошти зовнішніх кредиторів, обсяг яких на 21,7 відс. більший, порівняно із затвердженим на 2025 рік, і становитиме 39,0 відс. усіх надходжень

¹⁴ Згідно з частиною першою статті 14 БКУ затвердження бюджету з дефіцитом дозволяється у разі наявності обґрунтованих джерел фінансування бюджету.

¹⁵ Відповідно до запропонованих у статтях 4, 16–18, 32 і 45 законопроекту норм, які не відповідають вимогам частини першої статті 16 БКУ щодо здійснення державних запозичень у межах, визначених законом про державний бюджет.

¹⁶ Згідно з пунктом 4 частини першої статті 15 БКУ вільний залишок бюджетних коштів є одним із джерел фінансування бюджету, який відповідно до частини четвертої статті 14 БКУ визначається як перевищення залишку коштів загального фонду бюджету над оборотним залишком бюджетних коштів на кінець бюджетного періоду і використовується на здійснення витрат бюджету згідно із законом про Державний бюджет України та/або змінами до нього.

державного бюджету. Однак через можливі зміни у політиці міжнародних партнерів щодо підтримки, недотримання термінів і невиконання цільових показників зобов’язань щодо впровадження реформ, які є передумовою надання підтримки, суттєвими є ризики неотримання запланованих зовнішніх запозичень.

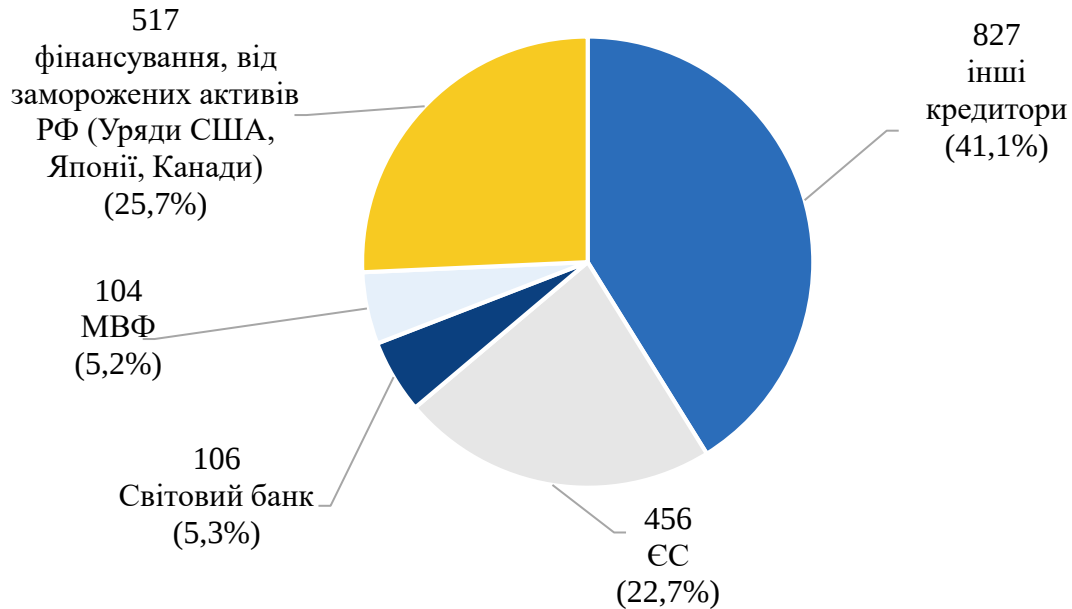
Передбачені державні зовнішні запозичення у 2026 році в п’ять разів перевищать внутрішні. Обсяг надходжень від зовнішніх кредиторів, порівняно із затвердженим на 2025 рік, більший на 378,4 млрд грн і передбачений у сумі 2 трлн 124,9 млрд гривень.

Про ризик скорочення міжнародної фінансової підтримки (із середньою ймовірністю його реалізації) у разі ескалації воєнного конфлікту, погіршення світової економічної кон’юнктури або зміни пріоритетів донорів, що можуть суттєво обмежити ресурси, необхідні для фінансування бюджетних програм та підтримки ключових секторів економіки, зазначено в Інформації про фінансові ризики (включаючи умовні зобов’язання та квазіфінансові операції) та їх вплив на показники державного бюджету у 2026 році.

Зовнішні запозичення **до загального фонду** у 2026 році, порівняно із затвердженим на 2025 рік обсягом, мають збільшитись на 441,3 млрд грн, або 28,1 відс., – до 2 трлн 9,7 млрд гривень. Прогноз здійснення запозичень на зовнішньому ринку є надто оптимістичним, зокрема через невизначеність щодо можливих кредиторів 41,1 відс. передбачених коштів і зменшення на третину їх фактичних надходжень у січні – серпні 2025 року, порівняно з відповідним періодом 2024 року. Крім того, посилює ризик недоотримання цих запозичень порушення термінів і неповне виконання зобов’язань із досягнення низки цільових показників щодо впровадження реформ. Так, у січні – червні цього року з цієї причини не отримано запланованих на звітний період кредитів від ЄС за програмою Ukraine Facility та МВФ у сумі близько 4,5 млрд євро.

Відповідно до Плану державних запозичень до загального фонду державного бюджету на 2026 рік саме від інших кредиторів і ЄС у межах Програми фінансової підтримки UA Facility передбачено отримати найбільше коштів. При цьому поданий із законопроектом План державних запозичень до загального фонду державного бюджету на 2026 рік неповною мірою відповідає вимогам пункту 6 частини першої статті 38 БКУ, а саме щодо зазначення в ньому кредиторів, мети, строку державних запозичень, а також стану укладання кредитних договорів.

Діаграма 6. Державні зовнішні запозичення до загального фонду у 2026 році, млрд грн

Передбачена прогнозна середньозважена відсоткова ставка за цими запозиченнями (5 відс. річних) більша ставки, за якою фактично отримано кошти у 2024 році (2,9 відс.) і січні – червні 2025 року (1,0 відс.), що збільшить видатки на обслуговування державного зовнішнього боргу у наступних бюджетних періодах.

До спеціального фонду державного бюджету передбачено отримати зовнішніх запозичень для підготовки й реалізації публічних інвестиційних проєктів і програм публічних інвестицій та інших проєктів у сумі 115,2 млрд грн, що на 62,9 млрд грн, або 35,3 відс., менше затвердженого на 2025 рік обсягу. Відповідно до Пояснювальної записки до законопроекту цей обсяг визначено з урахуванням пропозиції щодо єдиного проєктного портфеля здійснення публічних інвестицій та переліку пріоритетних публічних інвестиційних проєктів до проєкту Державного бюджету України на 2026 рік, які підтримані 28.08.2025 на засіданні Стратегічної інвестиційної ради.

Діаграма 7. Державні зовнішні запозичення до спеціального фонду у 2026 році, млрд грн

На внутрішньому ринку передбачено отримати 16,5 відс. обсягу державних запозичень, що залежатиме від попиту інвесторів на ОВДП. При цьому надходження від внутрішніх кредиторів не забезпечують потреби у визначеному обсязі на погашення зобов'язань за ОВДП, випущеними у попередніх бюджетних періодах.

Від розміщення ОВДП як у гривні, так і в іноземній валюті, передбачено отримати 419,6 млрд грн, що на 344,5 млрд грн, або 45,1 відс., менше затвердженого на 2025 рік обсягу. Прогнозується випуск здебільшого середньострокових ОВДП – 95,4 відс. внутрішніх запозичень.

Прогнозна середньозважена відсоткова ставка ОВДП визначена на рівні 17,1 відс., що вище фактичної дохідності внутрішніх запозичень у 2024 році (13,3 відс.) і січні – червні 2025 року (16,0 відс.), що збільшить видатки на обслуговування державного внутрішнього боргу у наступних бюджетних періодах.

Як зазначено в Інформації про фінансові ризики (включаючи умовні зобов'язання та квазіфінансові операції) та їх вплив на показники державного бюджету у 2026 році, Україна продовжує зосереджуватись на розвитку ринку ОВДП через розширення спектра доступних інструментів і підвищення передбачуваності управління державним боргом.

При цьому, крім зазначених надходжень від внутрішніх запозичень, у статтях 16 і 17 законопроекту передбачено випуск ОВДП без обмеження його

обсягу для додаткової капіталізації банків і забезпечення виконання ФГВФО покладених на нього повноважень та функцій. В Обґрунтуваннях до статей проєкту Закону України „Про Державний бюджет України на 2026 рік” це пояснюється необхідністю збереження довіри вкладників та стабільної діяльності банківської системи, а також для забезпечення виконання ФГВФО покладених на нього повноважень та функцій і дотримання ним у разі необхідності встановленого законодавством мінімального обсягу коштів.

У наданій із законопроектом Інформації про фінансові ризики (включаючи умовні зобов’язання та квазіфінансові операції) та їх вплив на показники державного бюджету у 2026 році зазначено:

➤ НБУ розпочав чергову щорічну оцінку стійкості банківської системи. Аналіз якості активів банків підтвердив загалом належну оцінку банками кредитних ризиків. Наразі три державні банки – АТ „Укрексімбанк”, АТ „СЕНС БАНК”, АБ „Укргазбанк” виконують програми капіталізації / реструктуризації, складені з урахуванням нездійснення виплати дивідендів та/або розподілу капіталу в будь-якій формі, крім спрямування прибутку на збільшення статутного капіталу, формування резервного фонду, покриття збитків минулих років, і передбачають досягнення та підтримку підвищених значень нормативів капіталу;

➤ у разі наявності ознак нестійкого фінансового стану банківської системи та виникнення обставин, що загрожують стабільності банківської та/або фінансової системи, ФГВФО може звернутись до держави за фінансовою підтримкою.

При настанні таких ризиків збільшиться державний борг у 2026 році та боргове навантаження на державний бюджет у наступних бюджетних періодах.

Передбачені надходження коштів від приватизації державного майна на 37,5 відс. менші, ніж затверджені на 2025 рік, що зумовлено, зокрема, наслідками бойових дій та тривалістю воєнного стану в Україні, відсутністю попиту на об’єкти.

У законопроекті передбачено від приватизації державного майна залучити 2 млрд грн, що на 1,2 млрд грн менше порівняно із затвердженням на 2025 рік.

При цьому, як зазначено у доданій до законопроекту Інформації про фінансові ризики (включаючи умовні зобов’язання та квазіфінансові операції) та їх вплив на показники державного бюджету у 2026 році, необхідними умовами забезпечення надходження коштів до державного бюджету від приватизації державного майна в 2026 році є:

закінчення військових дій та початок відбудови України;

розроблення Фондом державного майна України п’ятирічного плану великої та малої приватизації всіх підприємств, господарських товариств із корпоративними правами держави;

проведення великої приватизації на засадах відкритості та прозорості;

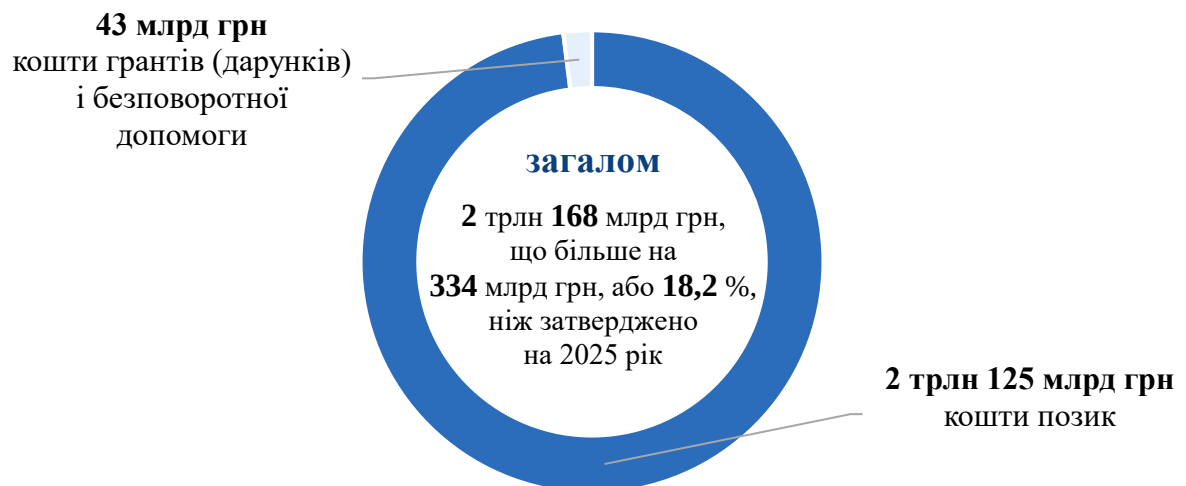
розширення пропозицій для інвесторів завдяки новим об’єктам як великої, так і малої приватизації.

Отже, суттєвим є ризик недоотримання надходжень від приватизації державного майна, що може призвести до необхідності збільшення державних запозичень відповідно до положень статті 15 БКУ і, як наслідок, збільшення обсягу державного боргу та видатків на його обслуговування.

У 2026 році надходження державного бюджету¹⁷ мають збільшитись, порівняно із затвердженням на 2025 рік обсягом, на 8,8 відс. за рахунок насамперед зовнішньої підтримки від міжнародної спільноти, при цьому передбачається збільшення кредитів (позик) при зменшенні грантів.

Діаграма 8. Кошти зовнішньої підтримки від міжнародної спільноти у 2026 році

¹⁷ Відповідно до пункту 37 частини першої статті 2 БКУ надходження бюджету – доходи бюджету, повернення кредитів до бюджету, кошти від державних (місцевих) запозичень, кошти від приватизації державного майна (щодо державного бюджету), повернення бюджетних коштів з депозитів, надходження внаслідок продажу / пред’явлення цінних паперів.

Міжнародна допомога залишатиметься суттєвим джерелом (39,8 відс.) у підтримці фінансової системи та забезпеченні фінансування нагальних потреб держави. Залучені кошти спрямовуються на пріоритетні напрями соціального, гуманітарного характеру й інші першочергові, насамперед невійськові видатки державного бюджету і сприятимуть стабільності державних фінансів в умовах воєнного стану.

Внутрішні ресурси (доходи без урахування грантів і допомоги, внутрішні запозичення, кошти від повернення кредитів і приватизації державного майна) мають збільшитись, порівняно із затвердженим на 2025 рік обсягом, на 108,3 млрд грн, або 3,4 відс., – до 3 трлн 285,9 млрд гривень. При цьому передбачено збільшення доходів і повернення кредитів на 454,0 млрд грн та зменшення внутрішніх запозичень і надходжень від приватизації державного майна на 345,7 млрд гривень. Надходження з внутрішніх джерел до загального фонду передбачені у сумі 3 трлн 11,7 млрд грн, що більше, ніж передбачені у законопроекті видатки на національну безпеку й оборону (2 трлн 495,4 млрд гривень).

Загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу на кінець 2026 року і витрат на його погашення й обслуговування, порівняно із затвердженими на 2025 рік, збільшаться.

Граничний обсяг боргу станом на 31.12.2026

державний борг
10 трлн 472 млрд грн,
або 101,6 % ВВП

гарантований державою борг
456 млрд грн, або 4,4 % ВВП

загальний обсяг боргу
10 трлн 928 млрд грн, що більше на:
3 трлн 155 млрд грн, або 40,6 %, наявного
на 31.07.2025;
2 трлн 126 млрд грн, або 24,2 %, затвердженого
на 2025 рік

У результаті перевищення, порівняно із затвердженими на 2025 рік показниками, темпу зростання боргу (на 24,2 відс.) над темпом зростання номінального ВВП (на 15,0 відс.) у 2026 році збільшиться співвідношення загального обсягу державного та гарантованого державою боргу до ВВП з 98,2 до 106,0 відс., що на 46,0 відс. пункту перевищить встановлену в абзаці першому частини другої статті 18 БКУ межу і передбачає вжиття заходів із приведення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу

до встановлених вимог¹⁸. При цьому дію цієї норми запропоновано зупинити у 2026 році в пункті 3 Прикінцевих положень законопроекту.

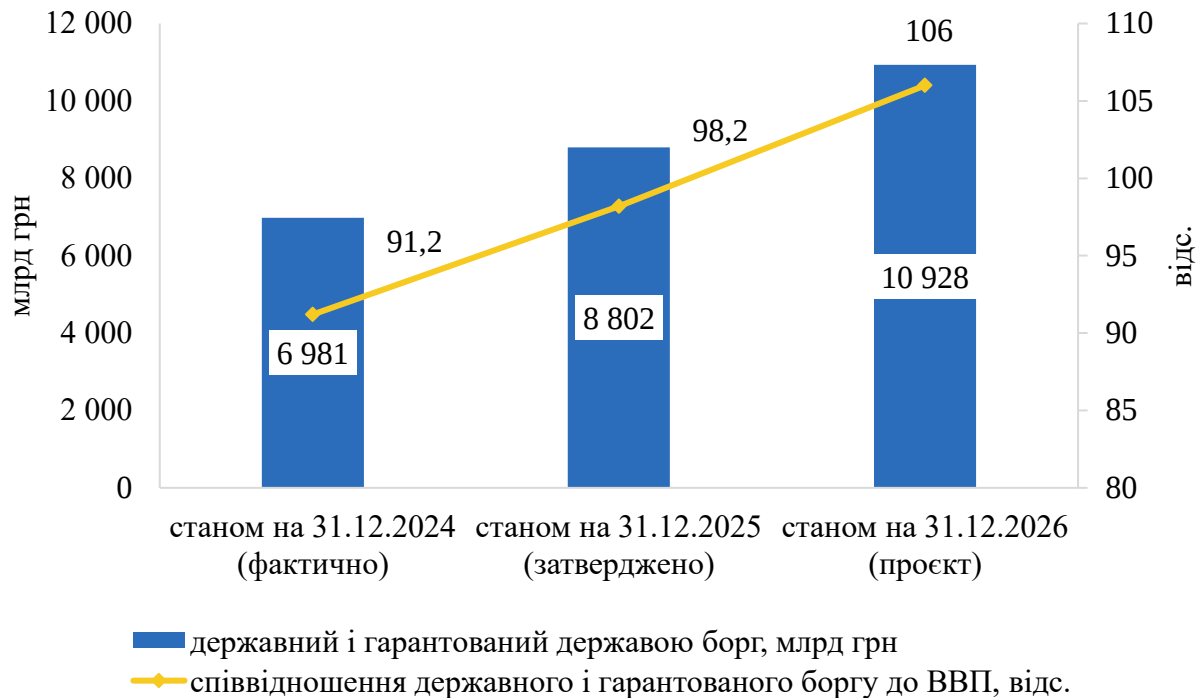
У середньостроковій перспективі приведення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу до рівня, що не перевищує 60 відс. річного номінального обсягу ВВП, не планується.

В Інформації про виконання плану заходів з приведення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу до встановлених вимог (у разі схвалення такого плану) зазначено: за взятими на себе зобов’язаннями перед МВФ за результатами аналізу стійкості боргу, проведеного в рамках Програми механізму розширеного фінансування (EFF) МВФ, Україна має відновити стійкість державного боргу і досягти визначених програмою МВФ цільових показників, що включають досягнення відношення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу до ВВП на рівні 82 відс. до 2028 року та на рівні 65 відс. до 2033 року.

¹⁸ Згідно з пунктом 23¹ розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення” БКУ положення частини другої статті 18, згідно з якою загальний обсяг державного боргу та гарантованого державою боргу на кінець бюджетного періоду не може перевищувати 60 відс. річного номінального обсягу ВВП і у разі очікуваного перевищення цієї граничної величини КМУ невідкладно звертається до ВРУ за дозволом на тимчасове перевищення такої граничної величини та подає для схвалення план заходів з приведення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу до встановлених вимог, не застосовуються у випадках:

- 1) введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях;
- 2) введення надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях;
- 3) проведення на території України антитерористичної операції та/або операції Об’єднаних сил.

Діаграма 9. Державний і гарантований державою борг та його співвідношення до ВВП

Граничний обсяг **державного боргу** на 31.12.2026 на 2 трлн 994,9 млрд грн, або 40,1 відс., більший боргу станом на 31.07.2025 і на 2 трлн 77,1 млрд грн, або 24,7 відс., затвердженого на кінець 2025 року.

При цьому затвердження КМУ Середньострокової стратегії управління державним боргом на 2026–2028 роки для підвищення рівня прогнозованості боргової політики, оптимізації структури державного боргу та боргового навантаження передбачено не пізніше 31 грудня 2025 року¹⁹.

Граничний обсяг **гарантованого державою боргу**, порівняно з наявним станом на 31.07.2025, має збільшитися на 159,6 млрд грн, або 53,9 відсотка.

Загальний обсяг **надання державних гарантій**, передбачений на 2026 рік, вдвічі менший обсягу, затвердженого на 2025 рік, за рахунок зменшення обсягу

¹⁹ Відповідно до пункту 3¹¹ розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення” БКУ.

надання державних гарантій на підставі міжнародних договорів і визначений у сумі до 87,0 млрд грн²⁰, у тому числі:

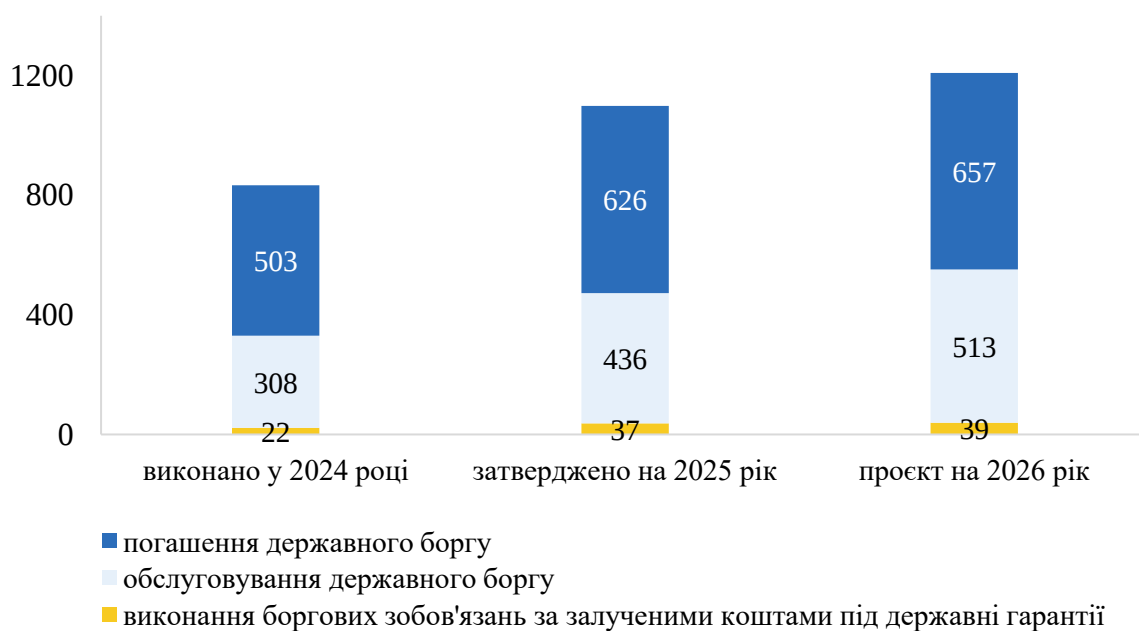
за рішенням КМУ – до 64,9 млрд грн, що на 0,9 відс. більше, ніж затверджено на 2025 рік, і становитиме 2,5 відс. планових доходів загального фонду;

на підставі міжнародних договорів України – до 22,1 млрд грн, що у 5,2 раза менше, ніж затверджено на 2025 рік.

Передбачені на 2026 рік витрати державного бюджету на погашення й обслуговування державного та гарантованого державою боргу становитимуть 11,3 відс. ВВП, зокрема за державним внутрішнім боргом – 8,2 відсотка.

Діаграма 10. Витрати державного бюджету на погашення й обслуговування державного та гарантованого державою боргу в 2026 році, млрд грн

²⁰ Відповідно до пункту 57 розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення” БКУ, як виняток з положень абзацу другої частини першої статті 18 БКУ, згідно з яким у 2023–2028 роках граничний обсяг надання державних гарантій, які надаються на підставі:

рішень КМУ, не може перевищувати 3 відс. планових доходів загального фонду державного бюджету відповідного бюджетного періоду;

міжнародних договорів України, визначається законом про Державний бюджет України на відповідний бюджетний період.

Передбачено зростання, порівняно з затвердженим на 2025 рік, загального обсягу витрат на погашення й обслуговування державного і гарантованого державою боргу на 108,9 млрд грн, або 9,9 відс, – до 1 трлн 208,8 млрд грн, що становитиме 22,1 відс. витрат державного бюджету, найбільше з яких – витрати на погашення й обслуговування державного внутрішнього боргу – 15,5 відсотка.

У законопроекті на 2026 рік за КПКВК 3511600 „Виконання державою гарантійних зобов’язань за позичальників, що отримали кредити під державні гарантії” передбачено прогнозні платежі у сумі 23,8 млрд грн, що на 10,6 млрд грн, або 80,5 відс., більше затвердженого на 2025 рік.

Відповідно до Інформації про фінансові ризики (включаючи умовні зобов’язання і квазіфінансові операції) та їх вплив на показники державного бюджету у плановому бюджетному періоді можливий потенційний ризик виконання державою платежів з погашення й обслуговування кредитів за гарантованими зобов’язаннями очікується у 2026 році на рівні 57,6 млрд гривень. При цьому не наведено переліку, за якими саме зобов’язаннями можливе настання таких випадків.

Суттєвими є ризики нездійснення позичальниками платежів за кредитами, наданими під державні гарантії. Як зазначено в Інформації про фінансові ризики (включаючи умовні зобов’язання та квазіфінансові операції) та їх вплив на показники державного бюджету у 2026 році:

позичальники можуть мати проблеми з обслуговуванням свого гарантованого боргу через зниження обмінного курсу національної валюти, що призведе до втрат і збільшення вартості непогашених зобов’язань в іноземній валюті;

суб’єкти господарювання мікропідприємництва, малого та/або середнього підприємництва, які отримали кредит під державну гарантію на портфельній основі, що знаходяться на тимчасово окупованій території України або знищені в результаті бойових дій, неспроможні продовжувати свою підприємницьку діяльність.

Ризиками збільшення державного і гарантованого державою боргу та боргового навантаження у 2026 році можуть стати:

➤ перевищення, порівняно із передбаченими у законопроекті, надходжень кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій для підготовки й реалізації публічних інвестиційних проєктів і програм публічних інвестицій та інших проєктів (статті 4 і 32 законопроекту);

- понадплановий випуск ОВДП для підтримки банківської системи і приватного акціонерного товариства „Українська фінансова житлова компанія” (статті 16–17 і 45 законопроекту);
- здійснення правочинів з державними деривативами за рахунок розміщення облігацій зовнішньої державної позики (стаття 18 законопроекту);
- понадпрогнозоване знецінення гривні до іноземних валют (частка уразливого до валютних коливань боргу, номінованого в іноземній валюті, на 31.07.2025 становила 76,7 відс.);
- невиконання суб’єктами господарювання зобов’язань перед кредиторами за кредитами, залученими під державні гарантії.

V. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ТА МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ

У законопроекті на 2026 рік запропоновано збільшити, порівняно із затвердженим у законі на 2025 рік, обсяг видатків на надання трансфертів із державного бюджету місцевим бюджетам на 7,9 відсотка.

затверджено на 2025 рік
223,3 млрд грн

прогноз на 2026 рік
241 млрд грн

збільшення
+ 17,7 млрд грн

У законопроекті запропоновано, зокрема:

➤ **передбачити видатки для надання нової субвенції** на компенсацію різниці в тарифах на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії, послуг із централізованого опалення, постачання гарячої води, що складається в поточному періоді, у сумі **15,2 млрд грн**;

➤ **збільшити**, порівняно із затвердженим обсягом на 2025 рік, видатки державного бюджету на надання місцевим бюджетам:

субвенції на забезпечення харчуванням учнів закладів загальної середньої освіти – **на 9,7 млрд грн**, або в 3,1 раза, до 14,4 млрд грн;

базової дотації – **на 7,8 млрд грн**, або 30,5 відс., до 33,3 млрд грн;

субвенції на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для деяких категорій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей – **на 1,7 млрд грн**, або 42,7 відс., до 5,7 млрд грн;

субвенції на реалізацію публічних інвестиційних проєктів у сфері охорони здоров'я – **на 1,9 млрд грн**, або в 2,1 раза, до 3,5 млрд грн;

➤ **зменшити**, порівняно із затвердженим обсягом на 2025 рік, видатки на надання субвенції місцевим бюджетам на:

реалізацію проєктів за Програмою з відновлення України – **на 4 млрд грн**, або 80,3 відс., до 1 млрд грн;

подовження третьої лінії метрополітену у м. Харкові – **на 1,8 млрд грн**, або 87,6 відс., до 0,3 млрд грн;

реалізацію публічного інвестиційного проєкту на облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту (облаштування укриттів), зокрема у військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцєях, ліцєях із посиленою військово-фізичною підготовкою, – **на 1,2 млрд грн**, або 19,4 відс., до 5 млрд гривень.

При цьому **не передбачені видатки, які затверджені на 2025 рік**, на надання субвенцій на:

здійснення доплат педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти (в сумі 12 млрд грн);

реалізацію публічного інвестиційного проєкту на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцєїв, закладів освіти з посиленою військово-фізичною підготовкою (в сумі 1,5 млрд гривень).

Діаграма 11. Напрями спрямування трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам у 2025–2026 роках, млрд грн

У додатках № 5 і № 6 до законопроекту **не визначений обсяг субвенцій окремо для кожного місцевого бюджету за 22-ма бюджетними програмами** на суму 165,7 млрд грн, з яких на освіту – за 10-ма бюджетними програмами на суму 130,7 млрд грн, що не узгоджується з вимогами частини третьої статті 97 БКУ щодо затвердження у державному бюджеті обсягу міжбюджетних трансфертів окремо для кожного з відповідних місцевих бюджетів, якщо є підстави для надання й отримання відповідних трансфертів, і посилює ризики невиконання запланованих видатків.

До законопроекту не надано розрахунки обсягів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам за їх видами і місцевими бюджетами з детальними фінансовими та кількісними показниками, що неповною мірою відповідає вимогам підпункту г) пункту 1 частини першої статті 38 БКУ.

У Пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що за інформацією МОН, немає можливості здійснити розподіл освітньої субвенції та інших субвенцій між бюджетами територіальних громад, насамперед у зв’язку з суттєвими міграційними процесами і відсутністю достовірних верифікованих даних щодо реального контингенту учнів.

Крім того, у статті 36 законопроекту запропоновано передбачити, як і в законі на 2025 рік, що у 2026 році, як виняток з положень частини третьої статті 103³, розподіл субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами між обласними бюджетами та бюджетами місцевого самоврядування здійснюється КМУ у визначеному ним порядку.

У законопроекті на надання з державного бюджету місцевим бюджетам **освітньої субвенції для оплати праці з нарахуваннями педагогічних працівників** запропоновано спрямувати, як і у 2025 році, **103,2 млрд грн**, при цьому у додатку № 5 до законопроекту немає розподілу цієї субвенції між місцевими бюджетами.

КМУ постановою від 14 липня 2025 року № 819 доручив МОН забезпечити до 01 листопада 2025 року верифікацію контингенту учнів, які враховуватимуться для розподілу освітньої субвенції на 2026 рік, шляхом взаємодії модернізованого програмно-апаратного комплексу „Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту” з автоматизованими інформаційними системами, реєстрами, базами даних.

У статті 43 законопроекту запропоновано встановити, що у 2026 році залишок невикористаних у 2024 році коштів освітньої субвенції, зарахованих у 2025 році до спеціального фонду державного бюджету для МОН²¹ і не використаних на кінець 2025 року, розподіляється КМУ у визначеному ним порядку між місцевими бюджетами з урахуванням цільового призначення освітньої субвенції та на реалізацію заходів у сфері освіти.

Крім того, для забезпечення якісного освітнього процесу у законопроекті запропоновано передбачити за новою бюджетною програмою МОН 2211410 „Підвищення престижності праці у сфері освіти” бюджетні призначення у сумі 53,8 млрд грн, із них 44,1 млрд грн спрямувати на оплату праці педагогічних працівників закладів освіти. У статті 35 законопроекту запропоновано встановити, як виняток із положень частини шостої статті 23 БКУ, що розподіл бюджетних призначень за цією бюджетною програмою здійснюється за рішеннями КМУ з відкриттям у разі потреби нових бюджетних програм, включаючи трансфerti місцевим бюджетам.

У статті 40 законопроекту запропоновано встановити, що **у 2026 році**, як виняток із положень підпунктів 2 і 3 частини першої статті 98, пункту 2 частини першої статті 99 БКУ²², **горизонтальне вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів** (крім бюджетів місцевого самоврядування тимчасово окупованих територій, бюджетів міст Києва та Севастополя) здійснюватиметься за очікуваним надходженням у 2025 році податку на прибуток підприємств і ПДФО (крім частини ПДФО від оподаткування доходів у вигляді грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими та особами рядового і начальницького складу, що в повному обсязі зараховується до спеціального фонду державного бюджету²³).

Відповідно до Пояснювальної записки до законопроекту горизонтальне вирівнювання податкоспроможності здійснюється для:

- 24 обласних бюджетів;

²¹ Відповідно до статті 25 закону про державний бюджет на 2025 рік.

²² Згідно з положеннями підпунктів 2 і 3 частини першої статті 98, пункту 2 частини першої статті 99 БКУ горизонтальне вирівнювання здійснюється за надходженнями податку на прибуток підприємств і ПДФО за останній звітний бюджетний період.

²³ Абзац перший пункту 60 розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення” БКУ.

➤ 1 327 бюджетів місцевого самоврядування (крім бюджетів місцевого самоврядування тимчасово окупованих територій, бюджетів міст Києва та Севастополя і районів у містах).

У додатку № 5 до законопроєкту передбачені для здійснення вирівнювання міжбюджетні трансфери між державним і 1 225 місцевими бюджетами.

Надання **базової дотації** з державного бюджету передбачено 1 040 місцевим бюджетам (у 2025 році – 1 027), у тому числі 18-ти обласним і 1 022 бюджетам територіальних громад. Загальний обсяг базової дотації розраховано у сумі **33,3 млрд грн**, що на 30,5 відс. більше, ніж затверджено на 2025 рік.

Перерахування до державного бюджету **реверсної дотації** передбачено зі 185 місцевих бюджетів (у 2025 році – 187), у тому числі з 4 обласних і 181 бюджету територіальних громад. Загальний обсяг реверсної дотації розраховано у сумі **20,6 млрд грн**, що на 35,4 відс. більше, ніж затверджено на 2025 рік.

Крім цього, у додатку № 5 до законопроєкту у складі додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв’язку з повномасштабною російською збройною агресією, передбачені видатки у сумі 17 млрд грн для 574 бюджетів територіальних громад.

За прогнозом передбачено зростання у 2026 році як номінальних, так і реальних доходів і видатків місцевих бюджетів.

Прогнозний обсяг доходів місцевих бюджетів на 2026 рік розраховано у сумі 873,8 млрд грн, що на 146,4 млрд грн, або 20,1 відс., більше плану на 2025 рік. Без урахування інфляційного чинника (з використанням індексу-дефлятора ВВП (1,123)) доходи місцевих бюджетів зростуть на 6,9 відсотка. Через місцеві бюджети передбачено перерозподілити 6,1 відс. ВВП.

Доходи місцевих бюджетів без трансфертів з державного бюджету розраховано в сумі 632,7 млрд грн, що на 128,7 млрд грн, або 25,5 відс., більше плану на 2025 рік. З урахуванням цінового чинника ці доходи зростуть на 11,8 відс., їх частка в загальному обсязі доходів місцевих бюджетів – на 3,1 відс. пункту – до 72,4 відсотка.

У Бюджетній декларації на 2026–2028 роки зазначено, що державна бюджетна політика у сфері місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин

у 2026–2028 роках спрямована на забезпечення динаміки доходів, що зараховуються до місцевих бюджетів, збереження рівня їх надходжень не нижче 20 відс. доходів зведеного бюджету України та зменшення частки трансфертів у доходах місцевих бюджетів.

У 2026 році частка доходів місцевих бюджетів без трансфертів у доходах зведеного бюджету становитиме 18,1 відс., що не відповідає задекларованій меті.

Діаграма 12. Обсяги окремих доходів місцевих бюджетів на 2025–2026 роки, млрд грн

Передбачено **збільшення** в 2026 році, порівняно з планом на 2025 рік, зокрема, надходжень:

- ПДФО – на 70,2 млрд грн, або 25,6 відс., переважно за рахунок зростання середньої заробітної плати штатних працівників на 16,0 відс.;
- місцевих податків і зборів – на 41,5 млрд грн, або 33,0 відс., за рахунок збільшення надходжень податку на майно на 22,1 млрд грн, або 42,3 відс., та єдиного податку на 19,4 млрд грн, або 26,6 відс.;
- акцизного податку – на 12 млрд грн, або 38,3 відс., здебільшого за рахунок зростання надходжень акцизного податку з ввезеного на митну територію України

пального – на 5,7 млрд грн, або 47,2 відс., та акцизного податку з реалізації виробниками й імпортерами тютюнових виробів – на 4,4 млрд грн, або 45,9 відсотка. При цьому збільшення на 2,7 млрд грн, або 22,5 відс. загального зростання, передбачено від поступового наближення ставок акцизного податку на тютюнові вироби та на пальне до рівня, визначеного директивами ЄС.

Водночас передбачено **зменшення**, зокрема, надходжень коштів від продажу землі на 1,9 млрд грн, або 54,7 відс., і грантів від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ, що надійшли до місцевих бюджетів, на 1,9 млрд грн, або 95,9 відсотка.

Не передбачено, зокрема, додаткового зарахування 4 відс. надходжень ПДФО до загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад, крім бюджету територіальної громади міста Києва, що відповідно до вимог статті 49 закону про державний бюджет на 2025 рік зараховуються до відповідних місцевих бюджетів на забезпечення своєчасних розрахунків за комунальні послуги й енергоносії у 2025 році. Як наслідок, за прогностичними розрахунками Мінфіну, місцеві бюджети у 2026 році не отримають 15,2 млрд грн надходжень ПДФО. Водночас вперше передбачено, як альтернативу, субвенцію місцевим бюджетам на компенсацію різниці в тарифах на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії, послуг із централізованого опалення, постачання гарячої води, що складається в поточному періоді, в сумі 15,2 млрд гривень.

При цьому у 2026 році **не застосовується проведення індексації ставок податків, визначених в абсолютних значеннях**, зокрема екологічного податку та рентної плати на індекс споживчих цін (індекс цін виробників промислової продукції).

За прогностичними розрахунками Мінфіну, **обсяг видатків місцевих бюджетів** у 2026 році становитиме 873,8 млрд грн, що більше, ніж заплановано на 2025 рік, на 150,5 млрд грн, або 20,8 відс., а з урахуванням цінового чинника – на 7,6 відсотка.

Діаграма 13. Обсяги видатків місцевих бюджетів на 2025–2026 роки, млрд грн

За прогнозом на 2026 рік обсяг видатків місцевих бюджетів збільшиться за усіма напрямками. Найбільше, порівняно з планом на 2025 рік, прогнозується збільшення видатків на:

- освіту – на 60,1 млрд грн, або 19,7 відс.;
- житлово-комунальне господарство – на 24,1 млрд грн, або 32,3 відс.;
- економічну діяльність – на 21,9 млрд грн, або 24,1 відс.;
- соціальний захист і соціальне забезпечення – на 11,4 млрд грн, або 19,5 відсотка.

Крім того, передбачено спрямувати кошти, що передаються із загального фонду місцевих бюджетів до бюджету розвитку (спеціального фонду) в обсязі 193,9 млрд грн, на соціально-економічний розвиток регіонів, виконання інвестиційних проєктів, будівництво, капітальний ремонт.

Поточні видатки у 2026 році передбачені в сумі 667,2 млрд грн, що більше, порівняно з планом на 2025 рік, на 91,8 млрд грн, або 15,9 відс.; **капітальні** – 206,6 млрд грн, що на 58,8 млрд грн, або 39,7 відс. більше. Як наслідок, частка капітальних видатків у загальному обсязі зросте до 33,6 відсотка.

VI. ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОЄКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ „ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2026 РІК” НОРМАТИВНО-ПРАВОВИМ АКТАМ

Окремі положення проекту закону про Державний бюджет України на 2026 рік не відповідають вимогам Конституції України.

У абзаці четвертому статті 35 законопроекту пропонується встановити, що у 2026 році розподіл бюджетних призначень (з відкриттям у разі потреби нових бюджетних програм) за бюджетною програмою 3511220 „Резерв коштів для сектору безпеки і оборони” здійснюється за рішенням КМУ.

У статті 47 законопроекту пропонується встановити, що у 2026 році видатки загального фонду Мінрозвитку за бюджетною програмою 3101150 „Реалізація публічних інвестиційних проектів Міністерства розвитку громад та територій України” розподіляються на підготовку та реалізацію публічних інвестиційних проектів та програм публічних інвестицій за рішенням КМУ (з відкриттям у разі потреби нових бюджетних програм для Мінрозвитку та Агентства відновлення, включаючи трансферти місцевим бюджетам) на підставі рішення Міжвідомчої комісії з питань розподілу публічних інвестицій.

При цьому у частині другій статті 95 Конституції України, зокрема, встановлено: розмір і цільове спрямування видатків держави визначаються виключно законом про Державний бюджет України.

Окремі положення законопроекту не відповідають нормам БКУ.

У статтях 4, 16–18, 32 і 45 законопроекту запропоновано дозволити Мінфіну коригувати показники, зокрема, фінансування та граничного обсягу державного боргу, що не відповідає вимогам частини першої статті 16 БКУ, в якій передбачено здійснення державних запозичень у межах, визначених законом про державний бюджет, з дотриманням граничного обсягу державного боргу на кінець бюджетного періоду, а також частині першій статті 18 і пункту 2 частини першої статті 40 БКУ, згідно з якими граничний обсяг державного боргу визначається законом про Державний бюджет України.

Крім того, згідно з пунктом 13 частини першої статті 116 БКУ прийняття рішень, що призвели до перевищення граничного обсягу державного боргу, є порушенням бюджетного законодавства.

У підпункті в) пункту 1 статті 6 законопроекту передбачено можливість звільнення за рішенням КМУ суб'єктів господарювання, щодо яких приймається рішення про надання державних гарантій для фінансування програм, пов'язаних із підвищенням обороноздатності і безпеки держави, від зобов'язання надавати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань та вносити до державного бюджету плату за їх отримання.

Зазначене суперечить частині третій статті 17 БКУ, згідно з якою обов'язковою умовою надання державної гарантії є укладання договору, істотними умовами якого мають бути зобов'язання суб'єкта господарювання, зокрема, внести плату за надання державної гарантії, надати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань за гарантією.

У пункті 3 Прикінцевих положень законопроекту пропонується в порушення вимог частини п'ятої статті 4 БКУ, згідно з якою зміни до цього Кодексу можуть вноситися виключно законами про внесення змін до БКУ, зупинити чинні норми БКУ, зокрема дію:

абзаців другого і третього частини першої статті 14 щодо обмеження граничного обсягу дефіциту державного бюджету на рівні 3 відс. прогнозного номінального обсягу ВВП;

частини другої статті 18 щодо обмеження граничного обсягу загального обсягу державного та гарантованого державою боргу на рівні 60 відс. річного номінального обсягу ВВП і звернення до ВРУ за дозволом на тимчасове перевищення граничної величини державного та гарантованого державою боргу та подання для схвалення плану заходів з приведення загального обсягу боргу до встановлених вимог.

Крім того, відповідно до пункту 23¹ розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення” БКУ положення частини другої статті 18 БКУ не застосовуються у випадках введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях.

Окремі положення законопроекту не відповідають Регламенту ВРУ, затвердженому Законом України від 10 лютого 2010 року № 1861-VI зі змінами.

У статтях 20–24, 26, 32–36, 40–42 і 47 та пункті 3 Прикінцевих положень законопроекту запропоновано не застосовувати у 2026 році окремі положення БКУ й інших законів, що є призупиненням їх дії.

У пунктах 7–13 Прикінцевих положень законопроекту:

запропоновано визначати на 2026 рік умови і порядок оплати праці державних службовців та особливості проведення класифікації посад в окремих державних органів у спосіб інший, ніж встановлено у Законі України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII „Про державну службу”;

запропоновано визначати на 2026 рік умови оплати праці працівників Національного агентства з питань запобігання корупції, оплати праці та грошового забезпечення працівників Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань та Бюро економічної безпеки України, оплати праці державних службовців Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, хоча це визначається спеціальними законами;

зазначено, що норми Закону України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII „Про державну службу” застосовуються в частині, що не суперечить положенням законопроекту.

Відповідно до частини четвертої статті 153 Регламенту ВРУ проект закону про державний бюджет не може містити положень про зупинення дії чи внесення змін до законів.

Крім того, умови і порядок оплати праці та особливості проведення класифікації посад в окремих державних органів не є предметом регулювання закону про державний бюджет.

Окремі положення законопроекту суперечать нормам інших законів.

У статті 19 законопроекту запропоновано встановити, що господарські товариства, у статутному капіталі яких 100 відс. акцій (часток) належать державі, та господарські товариства, 100 відс. акцій (часток) яких належать господарським товариствам, частка держави в яких становить 100 відс. (крім господарських товариств, акціонером (учасником) яких є господарське товариство, у статутному капіталі якого 100 відс. акцій (часток) належать державі, включених до консолідованої фінансової звітності такого господарського товариства), які не прийняли рішення про виплату дивідендів та затвердження розміру річних дивідендів до 1 травня року, що настає за звітним періодом, сплачують до загального фонду державного бюджету частину чистого прибутку на державну частку в розмірі 90 відс. до 1 липня року, що настає за звітним періодом.

Також передбачено, що господарські товариства, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави, та господарські товариства, 50 і більше відс. акцій (часток) яких належать господарським товариствам, частка держави в яких становить 50 і більше відс. (крім тих, що визначені частиною першою цієї статті та крім господарських товариств, акціонером (учасником) яких є господарське товариство, у статутному капіталі якого 50 і більше відс. акцій (часток) належать державі, включених до консолідованої фінансової звітності такого господарського товариства), які не прийняли рішення про виплату дивідендів та затвердження розміру річних дивідендів до 1 травня року, що настає за звітним періодом, сплачують до загального фонду державного бюджету та іншим учасникам господарського товариства пропорційно розміру їх акцій (часток) у статутному капіталі господарського товариства частину чистого прибутку в розмірі 90 відс. до 1 липня року, що настає за звітним періодом.

Господарські товариства, у статутному капіталі яких 50 і більше відс. акцій (часток) належать державі, які зобов’язані складати та подавати консолідовану фінансову звітність відповідно до закону, які не прийняли рішення про виплату дивідендів та затвердження розміру річних дивідендів до 1 травня року, що настає за звітним періодом, сплачують до загального фонду державного бюджету та іншим учасникам господарського товариства пропорційно розміру їх акцій (часток) у статутному капіталі господарського товариства частину чистого прибутку в розмірі 90 відс. до 30 липня року, що настає за звітним періодом, за результатами фінансово-господарської діяльності, відображеними у консолідованій річній фінансовій звітності, підтвердженій незалежним аудитором.

Крім того, у статті 19 запропоновано встановити норми щодо сплати пені з розрахунку подвійної облікової ставки НБУ від суми недоплати зазначених коштів (частини чистого прибутку), а також щодо забезпечення реалізації дивідендної політики держави суб’єктами управління об’єктами державної власності.

Враховуючи, що правове підґрунтя й особливості управління об’єктами державної власності, зокрема норми щодо сплати дивідендів на державну частку, визначені у Законі України від 21 вересня 2006 року № 185-V „Про управління об’єктами державної власності”, такі норми мають змінюватися шляхом внесення відповідних змін до цього Закону. Включення їх до законопроекту створить ризик визнання статті 19 такою, що не відповідає Конституції України, і збільшить ризик втрат доходів бюджету.

КМУ при підготовці законопроекту не дотримано показників і положень, визначених у Бюджетній декларації на 2026–2028 роки і фінансово-економічному обґрунтуванні до неї.

У Пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що „під час розрахунків показників проекту Державного бюджету України на 2026 рік використовувались основні прогностні макропоказники економічного та соціального розвитку України, схвалені постановою Кабінету Міністрів України від 06 серпня 2025 року № 946, за сценарієм 2 (відповідно до пункту 3.2 протоколу № 10 засідання Кабінету Міністрів України від 06 серпня 2025 року). При цьому при складанні Бюджетної декларації на 2026–2028 роки було враховано макропоказники, що відповідають показникам за сценарієм 1. Ключовою відмінністю сценарію 2 від сценарію 1 є більш тривалий перебіг воєнних дій на території України, відповідно більш негативні їх наслідки для суспільства та економіки”.

Це суттєво вплинуло на збільшення окремих показників, визначених у законопроекті, зокрема:

видатків державного бюджету – на 27,0 відс. і доходів – на 6,3 відс. та, як наслідок, дефіциту – на 83,4 відс. та його рівня до ВВП – на 8,5 відс. пункту;

державних запозичень – на 57,6 відс. і, як наслідок, витрат на погашення й обслуговування державного боргу загалом на 8,5 відсотка.

Зазначене не узгоджується з нормою частини третьої статті 153 Регламенту ВРУ, у якій встановлено, що проєкт закону про державний бюджет має бути розроблений з дотриманням вимог БКУ та ґрунтуватися на Бюджетній декларації на 2026–2028 роки з урахуванням рекомендацій ВРУ щодо бюджетної політики (якщо такі рекомендації схвалені).

Отже, Бюджетна декларація на 2026–2028 роки не стала основою для складання проекту Державного бюджету України, що не узгоджується з нормою частини першої статті 33 БКУ.

ВІІ. ПОСТАТЕЙНІ ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ ДО ПРОЄКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ „ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2026 РІК”

Стаття 7

У абзаці п'ятому статті 7 законопроекту запропоновано установити з 01 січня 2026 року прожитковий мінімум для працездатних осіб, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді, посадового окладу прокурора окружної прокуратури, посадових окладів працівників інших державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами, інших працівників податкових і митних органів, – на рівні, встановленому для відповідного державного органу станом на 31 грудня 2025 року.

При цьому в законах про Державний бюджет України на 2020–2025 роки зазначений прожитковий мінімум для працездатних осіб, що застосовується для визначення посадових окладів, визначався сумою.

Пропонується вказати в абзаці п'ятому статті 7 законопроекту суму прожиткового мінімуму для працездатних осіб, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді, посадового окладу прокурора окружної прокуратури, посадових окладів працівників інших державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами, інших працівників податкових і митних органів.

Стаття 4

У частині другій статті 4 законопроекту запропоновано дозволити Мінфіну на підставі рішення КМУ вносити зміни до розпису спеціального фонду Державного бюджету України з метою відображення **очікуваних** надходжень у 2026 році кредитів (позик), залучених державою від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій для підготовки та реалізації публічних інвестиційних проєктів і програм публічних інвестицій та інших проєктів, та витрат за відповідними бюджетними програмами з коригуванням відповідних показників фінансування, видатків та кредитування, граничних обсягів дефіциту державного бюджету і державного боргу.

Водночас відповідно до частини восьмої статті 13 БКУ і частини четвертої статті 23 БКУ платежі за рахунок спеціального фонду бюджету здійснюються в межах коштів, що фактично надійшли до цього фонду на відповідну мету.

Крім того, фактичні надходження можуть суттєво відрізнитись від очікуваних, що призведе до збільшення планових показників зовнішніх запозичень до спеціального фонду.

Пропонується у частині другій статті 4 законопроекту слово „очікуваних” замінити на слово „фактичних”.

Стаття 23

У статті 23 законопроекту запропоновано, щоб надходження до спеціального фонду державного бюджету залишку коштів, що утворився у Фонді соцстраху на випадок безробіття на 01 січня 2026 року, розподілявся за рішенням КМУ (з відкриттям у разі потреби нових бюджетних програм для Мінекономіки) і спрямовувався на державне стимулювання створення індустріальних парків, забезпечення державної підтримки реалізації інвестиційних проєктів із значними інвестиціями, компенсацію витрат за гуманітарне розмінування земель сільськогосподарського призначення, підтримку внутрішнього попиту на вітчизняні товари та послуги.

У Законі України „Про Державний бюджет України на 2025 рік” подібні норми містяться у статті 37. На виконання цієї статті Фонд соцстраху на випадок безробіття перерахував до державного бюджету 5 млрд грн, які з урахуванням залишку коштів таких надходжень, невикористаних у 2024 році, КМУ розпорядженням від 14 лютого 2025 року № 120-р „Деякі питання розподілу коштів спеціального фонду державного бюджету у 2025 році” розподілив Мінекономіки на п’ять бюджетних програм, із них на чотири бюджетні програми для напрямів, зазначених у статті 23 законопроекту, – 4,6 млрд гривень. У січні – серпні 2025 року видатки за цими чотирма бюджетними програмами проведено у сумі 2,3 млрд грн, або 51 відс. плану на рік. При цьому на компенсацію витрат за гуманітарне розмінування земель сільськогосподарського призначення видатки проведено на 1,8 млрд грн менше плану, не розпочато використання коштів у сумі 0,5 млрд грн на забезпечення державної підтримки реалізації інвестиційних проєктів із значними інвестиціями.

Крім цього, КМУ розпорядженнями від 13 січня 2025 року № 22 „Деякі питання виділення коштів з резервного фонду державного бюджету для реалізації програми „Зимова підтримка” і від 04 червня 2025 року № 652 „Деякі питання виділення коштів з резервного фонду державного бюджету для надання державної грошової допомоги покупцям товарів українського виробництва та часткової компенсації вартості техніки і обладнання вітчизняного виробництва” виділено

8,1 млрд грн на надання одноразової державної грошової допомоги „Зимова підтримка” в межах програм підтримки внутрішнього попиту на вітчизняні товари та послуги.

Відповідно до наданих до законопроекту прогнозних показників проекту бюджету Фонду загальнообов’язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття на 2026 рік передбачено вилучення залишку коштів цього Фонду до державного бюджету у сумі 3,5 млрд гривень. Враховуючи це, є ризики недостатності цих коштів і виникнення необхідності залучення додаткових, зокрема резервного фонду державного бюджету, для проведення видатків за напрямками, передбаченими у статті 23 законопроекту.

Пропонується переглянути напрями спрямування коштів, запропоновані у статті 23 законопроекту з урахуванням реалістичності їх забезпечення.

Стаття 46

У статті 46 законопроекту запропоновано можливість утворити в міністерствах тимчасові проектні групи і виплатити працівникам міністерств за роботу в цих групах винагороди, розмір та умови виплати якої має встановити КМУ. Виплату такої винагороди запропоновано здійснювати за рахунок коштів бюджетної програми Мінфіну 3511360 „Забезпечення інституційної спроможності органів державної влади”, за якою видатки загального фонду державного бюджету мають становити 1 млрд гривень.

У частині другій статті 50 Закону України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII „Про державну службу” встановлено склад заробітної плати державного службовця, а саме: стала (посадовий оклад, надбавка за вислугу років, надбавка за ранг державного службовця) і варіативна (премії за результатами щорічного оцінювання службової діяльності, місячні або квартальні премії), а також можливість отримувати гарантійні та компенсаційні виплати, передбачені законодавством, до яких належать: компенсація у зв’язку з роботою, яка передбачає доступ до державної таємниці; матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань; грошова допомога, що виплачується з наданням щорічної основної відпустки; інші гарантійні та компенсаційні виплати, встановлені законодавством. Запропонована у законопроекті винагорода не є складовою заробітної плати державного службовця.

Крім цього, в Україні діє воєнний стан і пріоритетом є використання фінансового ресурсу держави на виконання завдань щодо відсічі російської збройної агресії, забезпечення недоторканності державного кордону та захисту держави, безперебійного функціонування бюджетної сфери і життєво необхідних потреб жителів територіальних громад, реалізації заходів територіальної оборони та захисту безпеки населення.

Пропонується вилучити зі статті 46 законопроекту норми щодо виплати винагороди працівникам міністерства за роботу в тимчасовій проєктній групі з відповідним зменшенням видатків за бюджетною програмою Мінфіну 3511360 „Забезпечення інституційної спроможності органів державної влади”.

Додаток № 1 „Доходи Державного бюджету України на 2026 рік”

Коди бюджетної класифікації 14030000 „Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)” і 14030600 „Тютюн та тютюнові вироби, рідини, що використовуються в електронних сигаретах”.

У законопроекті прогностичний обсяг надходжень акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) визначено в сумі 167 243 738,0 тис. грн, з них податок з тютюну та тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, – 35 479 000 тис. гривень.

Передбачений у законопроекті прогностичний обсяг акцизного податку з тютюну та тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, менший від затвердженого на 2025 рік на 3,2 млрд грн, або 8,2 відсотка.

За оцінкою Рахункової палати, ураховуючи динаміку імпорту сигарет і надходжень цього податку у 2025 році, визначений у законопроекті обсяг акцизного податку з ввезених на митну територію України тютюну та тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, на 2026 рік дещо занижений.

У січні – серпні 2025 року до державного бюджету надійшло 35,5 млрд грн цього податку, що становило 91,7 відс. затвердженого на 2025 рік обсягу і дорівнює передбаченому у законопроекті обсягу надходжень на 2026 рік.

У прогностичному розрахунку на 2026 рік надходження акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) визначено з урахуванням імпорту сигарет в обсязі 4 млрд шт., що на 0,2 млрд шт. менше, ніж

імпортовано у першому півріччі 2025 року, тобто прогнозні обсяги імпорту сигарет на митну територію України занижені.

З урахуванням зазначеного, а також чергового етапу підвищення у 2026 році ставок на сигарети на 5,2 відс., надходження акцизного податку з ввезених на митну територію України тютюну та тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, становитимуть не менше, ніж затверджено на 2025 рік, тобто більше на 3,2 млрд гривень.

Пропонується встановити акцизний податок з ввезених на митну територію України тютюну та тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, на 2026 рік у сумі 38 700 000 тис. гривень.

Код бюджетної класифікації 22020000 „Плата за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей”.

У законопроекті прогнозний обсяг надходжень плати за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей визначено в сумі 1 062 138,8 тис. гривень.

Передбачений у законопроекті обсяг вказаних надходжень є меншим на 0,2 млрд грн, або 18 відс., порівняно із затвердженим на 2025 рік обсягом (1,3 млрд гривень). У Пояснювальній записці до законопроекту пояснень щодо такого зменшення не надано.

Однак динаміка надходження свідчить про можливість збільшити прогнозний обсяг цих надходжень. Так, плата за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей у 2024 році становила 1,7 млрд грн, що на 0,6 млрд грн, або 58,2 відс., більше затвердженого на рік обсягу, у січні – серпні 2025 року – 0,8 млрд грн, і, за оцінкою Рахункової палати, з урахуванням динаміки попередніх років, має перевищити затверджений у законі про державний бюджет на 2025 рік обсяг (1,3 млрд гривень).

При цьому проведений Рахунковою палатою аудит на тему „Гральний бізнес: очікування та реальність” засвідчив можливість збільшення зазначених надходжень, зокрема з урахуванням того, що кількість виданих ліцензій зазвичай перевищує кількість анульованих, зокрема у 2024 році – у 2,7 раза.

Ураховуючи зазначене, надходження плати за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей у 2026 році мають становити не менше, ніж затверджено на 2025 рік.

Крім того, за рекомендацією Рахункової палати до 01.12.2025 Мінцифри спільно з Агентством ПлейСіті мають розробити та внести в установленому порядку на розгляд КМУ проект постанови про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з випуску та проведення лотерей та порядку плати за ліцензію на випуск і проведення лотерей. В разі затвердження Урядом відповідної постанови додаткові надходження до державного бюджету становитимуть 72,6 млн гривень.

З урахуванням затвердженого обсягу цих доходів на 2025 рік і плати за ліцензію на випуск і проведення лотерей є можливість збільшити зазначені надходження щонайменше на 306,2 млн грн (233,6 + 72,6) до 1 млрд 368 млн 338,8 тис гривень.

Пропонується встановити плату за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей на 2026 рік у сумі 1 368 300 тис. гривень.

Додаток № 3 „Розподіл видатків Державного бюджету України на 2026 рік”

Коди програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 0301810 „Реалізація публічних інвестиційних проектів Державного управління справами у сфері охорони здоров’я”, 2301800 „Реалізація публічних інвестиційних проектів Міністерства охорони здоров’я України” та 2311800 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічних інвестиційних проектів у сфері охорони здоров’я”.

У додатку № 3 до законопроекту Державному управлінню справами, МОЗ та МОЗ (загальнодержавні видатки та кредитування) у складі однієї бюджетної програми передбачено видатки для реалізації декількох ПП.

Міжвідомчою комісією з питань розподілу публічних інвестицій схвалено перелік ПП та програм публічних інвестицій і розподіл публічних інвестицій на їх підготовку та реалізацію на 2026–2028 роки у розрізі джерел і механізмів фінансового забезпечення (протокол № 1 від 28.08.2025, протокол № 2 від 09.09.2025). Відповідно до цього переліку у загальному фонді державного

бюджету передбачено реалізацію Державним управлінням справами двох ПП, МОЗ – дев’яти, із них для надання субвенцій місцевим бюджетам – два.

Нерозподілення ПП за окремими бюджетними програмами ускладнюватиме контроль за використанням коштів.

Пропонується у додатку № 3 „Розподіл видатків Державного бюджету України на 2026 рік” до законопроекту видатки загального фонду за кодами програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 0301810 „Реалізація публічних інвестиційних проектів Державного управління справами у сфері охорони здоров’я”, 2301800 „Реалізація публічних інвестиційних проектів Міністерства охорони здоров’я України” та 2311800 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічних інвестиційних проектів у сфері охорони здоров’я” передбачити для реалізації кожного проекту окрему бюджетну програму.

Код програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 1206000 „Державна служба геології та надр України”.

У додатку № 3 законопроекту запропоновано за кодом програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 1206000 встановити видатки Державній службі геології та надр України.

У 2025 році діяльність цієї служби координувалася Міндовкіллям. Видатки для Державної служби геології та надр України у додатку № 3 Закону України „Про Державний бюджет України на 2025 рік” затверджено за кодом програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 2704000. Відповідно до постанови КМУ від 21 липня 2025 року № 903 „Деякі питання Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства” Міндовкілля ліквідовано, а його функції покладено на Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства. Строк проведення ліквідації Міндовкілля становить не більше шести місяців з дня набрання чинності постанови.

Крім цього, у додатку № 3 Закону України „Про Державний бюджет України на 2025 рік” за кодом програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 1206000 затверджено видатки Державній службі з питань праці, які у законопроекті запропоновано встановити у складі видатків Господарсько-фінансового департаменту Секретаріату Кабінету Міністрів України за кодом програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 0416000. Відповідно до Положення про Державну службу України з питань праці,

затвердженого постановою КМУ від 11 лютого 2015 року № 96, служба є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується КМУ через Міністра економіки, довкілля та сільського господарства.

Пропозиція у законопроекті визначити призначення для Державної служби геології та надр України за кодом, який у 2025 році встановлено для проведення видатків Державної служби з питань праці, створює ризики при передачі майна, прав і обов’язків центральних органів виконавчої влади, а також відображення зазначених операцій в бухгалтерському обліку.

 Пропонується у додатку № 3 „Розподіл видатків Державного бюджету України на 2026 рік” до законопроекту визначити інший код програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету для Державної служби геології та надр України.

 Пропонується у додатку № 3 „Розподіл видатків Державного бюджету України на 2026 рік” до законопроекту вилучити код програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 3508000 „Агентство з управління державним боргом”, перерозподіливши видатки в сумі 88 926,6 тис. грн на інші бюджетні програми.

 Код програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 3511220 „Резерв коштів для сектору безпеки і оборони”.

У додатку № 3 передбачено Мінфіну видатки (загальнодержавні видатки та кредитування) за бюджетною програмою 3511220 „Резерв коштів для сектору безпеки і оборони” у сумі 200 млрд грн, а саме: у загальному фонді державного бюджету – 140 млрд грн і спеціальному – 60 млрд гривень.

Відповідно до пункту 12 статті 11 і пункту 10 статті 14 законопроекту видатки спеціального фонду мають здійснюватися за рахунок перевиконання плану загального фонду надходжень митних платежів, які справляються під час митного оформлення товарів. За оцінкою Рахункової палати є ризики отримання таких доходів до спеціального фонду.

У статті 35 законопроекту запропоновано установити, що у 2026 році як виняток з положень частини шостої статті 23 БКУ розподіл бюджетних призначень за цією бюджетною програмою (з відкриттям у разі потреби нових бюджетних програм) здійснюється за рішенням КМУ.

При цьому у частині другій статті 95 Конституції України встановлено, зокрема, що розмір і цільове спрямування видатків держави визначаються виключно законом про Державний бюджет України.

Крім цього, для виконання заходів з питань зміцнення обороноздатності держави на період дії воєнного стану можуть виділятися кошти резервного фонду державного бюджету.

Пропонується:

у додатку № 3 „Розподіл видатків Державного бюджету України на 2026 рік” до законопроєкту видатки, передбачені Мінфіну (загальнодержавні видатки та кредитування) за бюджетною програмою 3511220 „Резерв коштів для сектору безпеки і оборони” у сумі 200 млрд грн, вилучити і передбачити за бюджетними програми головних розпорядників сектору безпеки й оборони;

абзац четвертий статті 35 й пункт 10 статті 14 законопроєкту виключити.

Голова Рахункової палати

Ольга ПІЩАНСЬКА

Додаток 1

до Висновків за результатами
експертизи проекту Закону України
„Про Державний бюджет України
на 2026 рік”

**Основні прогностичні макропоказники економічного і соціального
розвитку України на 2025–2026 роки**

Показники	2024 рік	2025 рік		2026 рік
	звіт	постанова КМУ від 28.06.2024 № 780	очікуване Мінекономіки (станом на 06.08.2025)	постанова КМУ від 06.08.2025 № 946
1. Валовий внутрішній продукт номінальний, млрд грн	7 658,7	8 466,3	8 967,4	10 309,3
реальний, у відс. до попереднього року	102,9	102,7	102,7	102,4
2. Індекс споживчих цін, грудень до грудня попереднього року, відс.	112,0	109,5	109,5	109,9
у середньому до попереднього року, відс.	106,5	109,7	112,2	110,4
3. Індекс цін виробників промислової продукції, грудень до грудня попереднього року, відс.	127,6	111,1	114,2	113,6
4. Середньомісячна заробітна плата працівників номінальна, грн	21 473	24 389	25 886	30 032
5. Рівень безробіття населення у віці 15–70 років за методологією МОП, відс. до робочої сили відповідної вікової групи	13,1 ²⁴	17,7	12,7	12,6
6. Сальдо торговельного балансу (за методологією платіжного балансу), млн дол. США	–39 403	–40 675	–40 361	–44 461
7. Експорт товарів і послуг, млн дол. США	56 114	57 229	57 978	61 380
у відс. до попереднього року	109,4	107,0	-	105,9
8. Імпорт товарів і послуг, млн дол. США	95 517	97 904	98 339	105 841
у відс. до попереднього року	107,1	103,7	-	107,6
9. Обмінний курс (в середньому за період), грн/дол. США	40,2	-	-	45,7 ²⁵
грн/євро	43,5	-	-	49,4 ²⁵

²⁴ Оцінка Мінекономіки.

²⁵ Розрахунки до проекту державного бюджету на 2026 рік.

Додаток 2

до Висновків за результатами
експертизи проєкту Закону України
„Про Державний бюджет України
на 2026 рік”

Доходи Державного бюджету України на 2026 рік, млрд грн

Показники	2025 рік (затвер- джено)	2026 рік (передбачено у законопроєкті)	Відхилення	
			сума	відс.
ВСЬОГО ДОХОДІВ, зокрема:	2 483	2 890	407	16,4
1. ПДФО	482	576	94	19,4
2. Податок на прибуток підприємств	279	291	12	4,3
3. Рентна плата за користування надрами загальнодержавного значення	53,6	53,8	0,2	0,3
4. Акцизний податок із вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції)	135	162	27	19,8
5. Акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	160	167	7	4,2
6. ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування	318	393	75	23,7
7. ПДВ із ввезених на митну територію України товарів	594	684	90	15,1
8. Ввізне мито	59	62	3	5,2
9. Вивізне мито	0,3	9,5	9,2	у 27,5 р.б.
10. Податки та збори, не віднесені до інших категорій	0,2	60	59,8	у 285 р.б.
11. Частина чистого прибутку державних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до державного бюджету, та дивіденди, нараховані на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність	65	70	5	7,8
12. Кошти, що перераховуються НБУ відповідно до Закону України „Про Національний банк України”	84	146	62	73,5
13. Власні надходження бюджетних установ	57	63	6	10,0
14. Кошти від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ	88	43	45	50,9

Додаток 3

до Висновків за результатами
експертизи проєкту Закону України
„Про Державний бюджет України
на 2026 рік”

Видатки Державного бюджету України на 2026 рік, млрд грн

Показники	2025 рік (затверджено)	2026 рік (передбачено в законопроекті)	Відхилення	
			сума	відс.
ВСЬОГО ВИДАТКІВ	4 338	4 752	414	9,6
із них:				
1. Загальнодержавні функції (без коштів, що передаються до місцевих бюджетів), зокрема,	567	628	61	10,7
обслуговування боргу	436	513	77	17,7
2. Оборона	1 942	2 108	166	8,6
3. Громадський порядок, безпека і судова влада	695	697	2	0,2
4. Економічна діяльність	153	177	24	15,6
5. Охорона навколишнього природного середовища	11	11		
6. Охорона здоров'я	217	253	36	16,8
7. Духовний і фізичний розвиток	16	20	4	26,6
8. Освіта	71	135	64	89,1
9. Соціальний захист і соціальне забезпечення,	433	481	48	11,1
зокрема,				
соціальний захист пенсіонерів	237	251	14	6,1
10. Кошти, що передаються до місцевих бюджетів	223	241	18	7,9

Додаток 4

до Висновків за результатами
експертизи проєкту Закону України
„Про Державний бюджет України
на 2026 рік”

Фінансування Державного бюджету України на 2026 рік, млрд грн

Показники	2025 рік (затвер- джено)	2026 рік (передбачено у законопроекті)	Відхилення	
			сума	відс.
ФІНАНСУВАННЯ (ряд. I – ряд. II)	1 891	1 896	5	0,3
I. Фінансування в частині надходжень – всього,	2 517	2 553	36	1,4
зокрема:				
1.1. Внутрішні запозичення	764	419	–345	–45,1
1.2. Зовнішні запозичення	1 746	2 125	379	21,7
1.3. Надходження від приватизації	3	2	–1	–37,5
II. Фінансування в частині витрат – всього,	626	657	31	4,9
зокрема:				
2.1. Погашення внутрішнього боргу	497	525	28	5,6
2.2. Погашення зовнішнього боргу	129	132	3	2,3

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Агентство відновлення	Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України
БКУ	Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 року № 2456 (зі змінами)
Бюджетна декларація на 2026–2028 роки	Бюджетна декларація на 2026–2028 роки, схвалена постановою Кабінету Міністрів України від 27 червня 2025 року № 774 „Про схвалення Бюджетної декларації на 2026–2028 роки”
ВВП	валовий внутрішній продукт
ВРУ	Верховна Рада України
головні розпорядники державний бюджет	головні розпорядники коштів державного бюджету Державний бюджет України
Держмитслужба	Державна митна служба України
ДПС	Державна податкова служба України
ЄС	Європейський Союз
Закон, закон про державний бюджет на 2025 рік	Закон України від 19 листопада 2024 року № 4059-IX „Про Державний бюджет України на 2025 рік” (зі змінами)
законопроект	проект Закону України „Про Державний бюджет України на 2026 рік” (реєстраційний номер 14000 від 15 вересня 2025 року)
Казначейство	Державна казначейська служба України
КМУ, Уряд	Кабінет Міністрів України
МВФ	Міжнародний валютний фонд
Міненерго	Міністерство енергетики України
Міндовкілля	Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
Мінекономіки	Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України
Мінрозвитку	Міністерство розвитку громад та територій України

Мінсоцполітики	Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України
Мінфін	Міністерство фінансів України
Мінцифри	Міністерство цифрової трансформації України
МОЗ	Міністерство охорони здоров'я України
МОН	Міністерство освіти і науки України
МФО	міжнародні фінансові організації
НБУ	Національний банк України
ОВДП	облігації внутрішніх державних позик
ПДВ	податок на додану вартість
ПДФО	податок і збір на доходи фізичних осіб
ППП	публічний інвестиційний проєкт
ПФУ	Пенсійний фонд України
ФГВФО	Фонд гарантування вкладів фізичних осіб
Фонд соцстраху на випадок безробіття	Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття